

Voordrachten en studiedagen

Het bestuur van de N.W.I.P. nodigt U uit tot het bijwonen van de bijeenkomst op:

ZATERDAG 28 maart 1981, waarop

de heer Drs. B.A.G.W. Anker, psycho-therapeut te Haarlem, zal spreken over het onderwerp:

Kommunikatie

Kommunikatie zal behandeld worden vanuit de tussen-menselijke relatie Ouder-kind, man-vrouw. Hoe via non-verbale informatieoverdracht, die wij kennen vanaf kind zijn, een relatie door verkeerde interpretatie beïnvloed wordt.

Aan de hand van voorbeelden zal het een en ander vanuit de individualpsychologie toegelicht worden.

Na afloop bestaat de mogelijkheid tot gedachtenwisseling. Belangstellenden zijn zoals altijd van harte welkom.

Plaats: Hotel Krasnapolsky, ingang Warmoesstraat, Amsterdam. Toegang vrij.

Aanvang: 15.00 uur.

Het bestuur van de S.T.I.P. nodigt U uit tot het bijwonen van de studiedag op:

ZONDAG 29 maart 1981, waarop

Tony en Theo Schoenaker zullen spreken over:

Samenleven in huwelijk en partnerschap, kan men dat leren?

Ondanks het hoge aantal echtscheidingen is het huwelijk een welzijnsburcht. Het schijnt dat niet veel mensen zo'n burcht kunnen bouwen. Zijn de huwelijksomstandigheden slechter dan vroeger?

"En zij leefden nog lang en gelukkig" was vroeger vanzelfsprekend. Natuurlijk is dat een leugen! Het huwelijk is geen toestand, maar een werkterrein, waarop gehuwden hun relaties voortdurend proberen te verbeteren. Op dit terrein zijn conflicten onvermijdelijk. Niemand heeft geleerd om tientallen jaren met één partner op een paar vierkante meters samen te leven. Toch is het huwelijk géén achterhaalde zaak.

Samenleven in huwelijk, partnerschap, vriendschap en maatschappij moeten we leren.

Tony en Theo Schoenaker bieden u deze dag d.m.v. theorie, groeps gesprekken en partneroefeningen aan hoe u kunt werken aan een beter functionerende relatie met uw vriend(in), partner, collega en medemens, een dag voor iedereen dus!

Plaats: Hotel Lion d'Or
Kruisweg 34-36 (bij N.S. Station)
Deelname: f 20,- per persoon incl. 3 consumpties.
Opgaven aan het sekretariaat S.T.I.P.:
Huizingalaan 50, 2105 SL HEEMSTEDE
Telefoon 023-287605
Aanvang: 10.00 uur, sluiting 17.00 uur.

mensenkennis
opvoeding
persoonlijke groei

3e jaargang nr. 1 & 2
maart 1981

tijdschrift voor
individualpsychologie

dit blad is een uitgave van de nederlandse werkgemeenschap voor individualpsychologie NWIP en de stichting voor toepassing van de individualpsychologie STIP

mensenkennis opvoeding persoonlijke groei

Maart 1981, 3e jaargang nr. 1 & 2

Mensenkennis, Opvoeding en Persoonlijke Groei is voortgekomen uit de samenvoeging van het blad van de S.T.I.P. "OPVOEDING en ZELFOPVOEDING" (7e jaargang nr. 1/2) en het "MEDEDELINGENBLAD" van de N.W.I.P. (30-e jaargang nr. 2). Het blad is bestemd voor iedereen die belangstelling heeft voor de leer en de toepassing van de INDIVIDUAL-PSYCHOLOGIE van ALFRED ADLER. Het blad wordt toegezonden aan de leden van de N.W.I.P. en aan iedereen die d.m.v. een jaarlijkse bijdrage van minimaal f 25,- het werk van de S.T.I.P. financieel mogelijk maken.

REDAKTIE

namens de N.W.I.P.: Alie Huisman en Lenie Richard-Stuurman, namens de S.T.I.P.: Adrie en Miep van der Horst en Hans Maassen Lay-out, samenstelling, typewerk en administratie: Miep en Adrie van der Horst
Ofsetdruk: Pa. Kemperman Arnhem/Westervoort
Oplage: 600 stuks

Losse nummers f 5,- incl. porto

ADRESWIJZIGINGEN A.U.B. ZENDEN NAAR
S.T.I.P. Postbus 16
6930 AA WESTERVOORT

Sekretariaat S.T.I.P.
Organisatie van lezingen en studie/trainingsdagen
HUIZINGALAAN 50, 2105 SL HEEMSTEDE
Telefoon 023-287605

Solveig en Gerlach v. Andel-v.d. Hoeven

Penningmeester S.T.I.P.
Teisterbantstraat 28, 6825 CK ARNHEM
Telefoon 085-615558

Mrs. Maria Dekkers
Postgiro 3101100 (t.n.v. STIP-Arnhem)

Redaktie M.O.Pg. (namens de S.T.I.P.)
Boekenverkoop en documentatie STIP
Vredenburgstraat 47, 6931 EC WESTERVOORT
Telefoon 08303-2964

Miep en Adrie van der Horst

De Nederlandse Werkgemeenschap voor Individualpsychologie N.W.I.P. en de Stichting voor Toepassing van de Individualpsychologie S.T.I.P. zijn twee aparte onafhankelijke organisaties die beiden de Individualpsychologie in Nederland vertegenwoordigen. Ook in verscheidene andere landen bestaan soortgelijke organisaties die worden overkoepeld door de International Association of Individual Psychology.

INHOUDSOPGAVE

- Blz. 1 In Memoriam
2 De mens veranderen betekent: zijn doelen veranderen
7 De Speyer-therapie
10 Van kennen tot kunnen
11 Mens Sana in Schola Sana
17 Inleiders gevraagd
18 ICASSI 1981
20 Een psycho-therapeutische behandelingswijze gebaseerd op I.P.
27 Liefde en Huwelijk
31 Ontmoedigingstechnieken in de omgang
33 Een opvoeder moet zwijgen...
34 Nog verkrijgbaar:..
Kaft- Aktiviteitenprogramma

Het volgende nummer van "Mensenkennis, Opvoeding, Persoonlijke groei", verschijnt in Mei 1981

Beste lezer(es)

Door allerlei omstandigheden kon ook deze keer het tijdschrift niet op tijd verschijnen. We menen dit goed te maken met een extra dik nummer. We kunnen overigens nog best wat hulp gebruiken bij allerlei werkzaamheden. Neem eens contact met ons op.

Redaktie

Sekretariaat N.W.I.P.
Kursusleiding

Raphaëlstraat 18', 1077 PT AMSTERDAM
Telefoon 020-794363

Mrs. B.J.M. (Dien) Strobosch-van Duijne

Penningmeester N.W.I.P.
Laan van Parijs 124, 2034 EJ HAARLEM
Telefoon 023-340888

Hr. P. Hummelten
Postgiro 476400 (t.n.v. NWIP-Haarlem)

Redaktie M.O.Pg. (namens de N.W.I.P.)

Bergmolen 44, 1035 BB AMSTERDAM
Telefoon 020-311343

Alie Huisman

Bestelformulier voor

boeken en brochures

Zenden aan:
STIP, afd. documentatie
Postbus 16
6930 AA WESTERVOORT

Literatuur over opvoeding brochures, uitgave S.T.I.P.	
.... Laat ze vechten (16 pag.) f 1,- *f.....	
.... Grondregels voor een praktische opvoeding (10 pag.) f 1,- *f.....	
.... De angst van het kind (28 pag.) f 3,50 *f.....	
.... Uitspraken van Dreikurs f 1,50 *f.....	
.... Een eerste kennismaking met individualpsychologie (20 pag.) f 2,- *f.....	
.... Een kijk op stotteren (42 pag.) f 6,50 f.....	
.... Vroege jeugherinneringen als een projectietechniek (21 pag.) f 6,- *f.....	
.... Handleiding voor leid(st)ers van oudergespreksgroepen, behorende bij "Kinderen dagen ons uit" (103 p.) f 10,- f.....	
.... Oefenboekje voor oudergroepen, behorende bij "Ouders en kinderen, vrienden of vijanden" (37 pag.) f 5,- f.....	
.... Uittreksel uit Dreikurs' Ermantiging als Lernhilfe (stencil) (20 pag.) f 2,- *f.....	
Boeken	
.... Kinderen dagen ons uit (315 p.) f 26,50 f.....	
.... Ouders en kinderen, vrienden of vijanden (302 p.) f 26,50 f.....	
.... Versendkosten (alleen voor niet-begunstigers) (5,-) f.....	
Naam:.....	
Adres:.....	
P.C.+Woonplaats:.....	

Als u 10 stuks of meer bestelt van de met een * gemerkte brochures dan mag u 25% van de prijs afkassen.

Voor de betaling ontvangt u met de zending een acceptgirokaart

NWIP

NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP
VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

De doelstelling van de NWIP is:

Bestudering en ontwikkeling van de individualpsychologie van Alfred Adler.
Bestudering van grensgebieden en verwante stromingen.
Bevordering van de toepassing van de individualpsychologie in al die situaties waarbij menselijke relaties een rol spelen, zoals in opvoeding, zelfontplooiing, partnerschap, psychotherapie, hulpverlening, leiderschap en allerlei vormen van hulpverlening.

De NWIP realiseert dit door:

Het organiseren, al sedert 32 jaar, van een avondkursus I.P.
Het organiseren van voordrachten en studieronden.
Het samenwerken met verwante organisaties in nationaal en internationaal verband.
Het uitgeven van dit blad.

STIP

STICHTING VOOR TOEPASSING VAN
DE INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

De doelstelling van de STIP is:

Bekendmaking en verspreiding van de principes van de individualpsychologie van Alfred Adler.
Bevordering van de toepassing van deze principes in opvoeding, zelfopvoeding, onderwijs en bedrijfsleven.
Hulp bieden bij de praktische toepassing van de individualpsychologie.
De S.T.I.P. richt haar activiteiten zowel naar beroepskrachten als naar de geïnteresseerde 'leek'.

De STIP realiseert dit door:

Het adviseren bij het oprichten van gespreksgroepen van ouders, opvoeders, leerkrachten en andere belangstellenden.
Het geven van voorlichting, ook aan 'leken'.
Het vervaardigen van brochures en ander voorlichtings- en studiemateriaal.
Het organiseren van lezingen, studiedagen en studieweekenden.
Het vertalen en doen uitgeven van I.P. boeken en artikelen.
Samenwerken met verwante organisaties.
Het uitgeven van dit blad

Aanmeldingsformulier

Zenden aan:
Sekretariaat STIP
Huizingalaan 50
2105 SL HEEMSTEDE

*Ik heb belangstelling voor het werk van uw stichting
noteert u mij voor een abonnement op uw blad
Mensenkennis Opvoeding en Persoonlijke groei.
Als begunstiger zal ik een jaarlijkse bijdrage overmaken van f..... op giro nr. 3101100 t.n.v. S.T.I.P. Arnhem. (Maar aanmelding ontvangt u een acceptgirokaart)

Naam.....
Adres.....
P.C. en Woonplaats.....
Telefoon.....
(Ev. beroep).....

*Ik wil daadwerkelijk meehelpen om de doelstelling van de stichting waar te maken door:

- *doelnamen aan een werkgroep
- *opzetten van een werkgroep en deze begeleiden
- *een inleiding houden
- *helpen met de publiciteit
- *meewerken in de organisatie van de S.T.I.P.
- *typewerk/vertaaltwerk/administratief werk doen

*Ik wil initiatieven over:

*Graag doorhalen wat niet van toepassing is.

INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

Het is gebieden dat de visie van de individualpsychologie (I.P.) op de persoonlijkheid van de mens van groot nut is in de pedagogie, de orthopedagogie, de psychotherapie en alle beroepen waarin intermenselijke relaties belangrijk zijn.

Een korte beschrijving van deze visie volgt hier als eerste kennisgeving.

De I.P. ziet de mens als een doelstrevend wezen. Het kind vormt zich uit zijn ervaringen en mening over zichzelf, zijn waarde, zijn plaats in de wereld. Op deze basis gaat het zich een onbewust doel stellen dat streven naar bevrediging, naar zelfverwezenlijking, sociale integratie enz.
De mens wordt dus gezien als een ziel, stellingnemend, creatief. In deze sfeer ligt ook de grote belangstelling, die de I.P. heeft voor begrippen als gevoel van eigenwaarde en moederwaardigheid, vol, moed en ontmoediging, gemeenschapszin. Zij zijn immers bouwstenen van de mening en deze is weer de basis van het levensdoel en levensplan en de levensstijl.

In de naam I.P. zit het woord 'individu', dat, ondelbare eenheid betekent. Hierin wordt het uitdrukking gebracht dat de mens als eenheid strekt naar zijn doel. Eigenschappen, vermogens, aanwensen, lichamelijke uitdrukkingen en symptomen zijn mede, en door de mens worden gebruikt in dienst van het doel streven.

Naast de sterke motiverende kracht, die via de doelstelling van de mening uitgaat, mag de invloed van de gewoonte niet over het hoofd worden gezien. Gewoontes gedragingspatronen berusten op twee pijlers en kunnen dan ook alleen effectief worden veranderd als naast bewustmakende, inzichtgevend psychotherapie voldoende aandacht wordt besteed aan training in een nieuwe gedragswijze en soort herscholing in de sfeer van gedragingen en gewoonten.

Adler was een van de eersten, die indringend erop heeft gewezen hoezeer alle gedragingen en problemen van mensen zijn verworven, en de sociale situatie en niet uitstaand kunnen worden verklaard als uitlooi van individuele eigenschappen.
Hij beschrijft gemeenschapszin als een aangeboren vermogen dat ieder mens tot zedigheid van nature heeft omdat hij slechts onder bewust en onbewust verwerft. Anderzids als iets dat men niet moet verwachten, zodat de ontwikkeling van gemeenschapszin niet anders kan dan voortvloeien uit de ontwikkeling van een groter geheel bij te dragen en men te werken aan noodzakelijke verandering en verbetering.

Alleen zo is menswaardig leven in partnerschap, huwelijk, gezin, beroep en samenleving mogelijk. Gemeenschapszin is dus gave en opgave.
Uit het bovenstaande blijkt dat de I.P. veel aandacht besteedt aan de vrijheid en de verantwoordelijkheid die de mens, als hij ten minste niet diep cerebraal is gesuïcideerd, t.a.v. zijn eigen lot heeft. De groter geheel bij te dragen, worden zoveel mogelijk toegevoegd tot wat ze meestal werkelijk zijn, n.l. aanleidingen of veranderingen die minder dwingend zijn dan ze lijken.

"Mensenkennis, Opvoeding, Persoonlijke groei"

Drs. H.W. von Sassen.....	De relatie tussen cliënt en hulpverlener.....	80-3
Dr. A. Schottky.....	Neurosen en psychosen.....	80-3
Prof. Dr. Kurt A. Adler.....	Schizofrenie.....	80-1
Mr. G. W. Arendszen Hein.....	Psychotherapie, ziekte en gezondheid van heel de mens.....	80-1
B. H. Shulman en S. Garland.....	De bijdragen van Rudolf Dreikurs aan de theorie en Dreikurs, samengevat door de praktijk van de Wim van Alphen.....	79-4/5
Joseph Rattner, samengevat Alfred Adler, zijn leven en door Hans Maussen.....	individualpsychologie.....	77-5/6
DIVERSEN:		
J. F. Moens.....	Maakt de samenleving ons neurotisch?.....	80-2
	Het Nederlands Psychologisch Genootschap.....	80-2
	25-e Internationale congress in Zürich 1979.....	79-6
Dr. O. H. J. Donnenberg.....	Rationeel Emotieve Therapie.....	79-4/5
Dr. P. Engelman.....	De kunst om vrouw te zijn.....	79-3
Drs. H. W. von Sassen.....	Wie is de schuldige, de zondebok?.....	79-2
Ben Agterhorst.....	Ontmoeding in de arbeidsgemeenschap.....	76-6
Ben Agterhorst.....	Karaktertypen en arbeid.....	77-1

Bestellingen: S.T.I.P., Postbus 16, 6930 AA WESTERVOORT. Prijs f 4,- per nummer u ontvangt met de zending een acceptgirokaart.

IN MEMORIAM G.H. VAN ASPEREN

Op 16 januari j.l. overleed de heer G.H. van Asperen op 73-jarige leeftijd, toch nog onverwacht omdat het herstel van een ernstige ziekte zich scheen te hebben ingezet. Niet te zeggen hoe groot het verlies is dat zijn familie, vrienden en de Ned. Werkgemeenschap voor Individualpsychologie heeft getroffen.

De heer van Asperen was initiatiefnemer en medeoprichter van de Werkgemeenschap en ruim 30 jaar, achtereenvolgens 2e en 1e voorzitter, docent van de cursus, lid van de advies-commissie, redactielid, erelid en bestuurslid van de Internationale vereniging voor Individualpsychologie.

Na begonnen te zijn bij het onderwijs werd hij benoemd als psychotherapeut, eerst op "Groot Batelaer" en daarna op "Veluweland". De heer van Asperen was door-en-door individueelpsycholoog, niet alleen door het verwerven van een diepgaande kennis, maar vooral ook door de verwerking in zijn eigen leven.

"Of de individualpsychologie 'het ware' is, kan ik niet weten", placht hij te zeggen, "maar ik neem haar aan als een fictie, die ik niet behoef te vervangen zolang ze bruikbaar is".

De heer van Asperen was een uiterst bescheiden voorzitter-medemens. Hoe paradoxaal het ook moge klinken: zijn bijzonderheid was het niet bijzondere te zijn. Dit klinkt vreemd want in het tijdperk, waarin wij leven (wel eens het "ik" tijdperk genoemd) streeft ieder "ik" naar het gezien-willen-worden, naar méér, naar anders-zijn-dan-de-ander, kortom naar verbijzondering van dat wat we allen gemeen hebben, het mens zijn.

gemeen hebben, het mens zijn.
Van Asperen vond het niet nodig zijn "ik" te versterken, het uit te steken boven anderen. Zijn subjectieve levensstijl hield in dat hij de ander nooit zag als 'object' maar als gelijkwaardig 'subject'. Hij leerde het "ik", het subject, te hanteren om het onbereikbare doel "de menselijke gemeenschap" te dienen. Een doel, niet om te bestreven, maar om op aan te koersen, daardoor ruimte scheppende voor "de ander", die onaangestast, vrij en veilig aan eigen ontwikkeling kon werken.
Door te trachten zijn voorbeeld te volgen kunnen wij mogelijk zijn nagedachtenis het beste eren.

Lenie Richard-Stuurman

In memoriam Henk van Asperen
uitgesproken bij de crematieplechtigheid op 20 januari 1981
door G.W.Arendsen Hein

Als een van de oudsten uit de groepen die hier vertegenwoordigd zijn, wil ik graag kort samenvatten wat Henk, door zijn persoonlijkheid, heeft betekend voor het werk dat wij samen gedaan hebben en voor mijzelf.

Dat Henk nu is heengegaan is voor mij moeilijk te beseffen. Hij was voor mij in de ongeveer 45 jaar dat ik hem gekend heb, zo'n vanzelfsprekende solide aanwezigheid in het leven, dat de gedachte gewoon nooit bij mij opgekomen is dat hij er niet meer zou zijn! Ik leerde hem kennen omstreeks 1935 toen wij beiden enthousiaste leerlingen waren van onze grote leermeester Alfred Adler. De levensfilosofie van onze leermeester is een sterke band geweest die ons tot op de huidige dag heeft verbonden. Henk paste de I.P.-beginselen toe in het onderwijs, mij brachten ze ertoe de medische studie te beginnen. Na de oorlog behoorden wij samen tot de oprichters van de Nederlandse Werkgemeenschap voor Individualpsychologie en stichters van de opleidingscursus. Toen in 1953 het werk op Groot Batelaar begon en ik bekwame stafmedewerkers zocht, dacht ik direct aan Henk in wiens kwaliteiten als mens en als praktische psycholoog-pedagoog ik groot vertrouwen had. Hij stond op de nominatie om tot inspecteur bij het onderwijs te worden benoemd, maar tot mijn grote vreugde koos hij voor mijn uitnodiging om aan het psychotherapeutische werk van de reclaseringsgemeenschap te komen deelnemen en dat werd het begin van van een jarenlange samenwerking. Zo heb ik hem door de jaren leren kennen als een volstrekt eerlijk, loyaal mens, met grote bewogenheid voor zijn medemens, een steunpilaar voor velen in moeilijke situaties. Want ons pad is niet over rozen gegaan, zoals dat met pionierswerk vaak het geval is, maar Henk wist met zijn onwonderbaarlijk optimisme en droge humor een zwaarwichtige zaak wat luchtig op te schudden en het juiste woord op het juiste ogenblik te spreken. Met zijn heldere manier van formuleren wierp hij vaak gewicht in de schaal en wist hij ingewikkelde zaken tot eenvoudige kernpunten te herleiden. Daardoor was hij ook een voortreffelijk docent, voorzitter van vergaderingen en leider van discussies. In moeilijke situaties, die wij in de eerste jaren om de haverklap het hoofd moesten bieden, was hij als een rots in de branding, niet alleen voor patiënten, maar vooral ook voor onze staf, die nu en dan onder zware emotionele druk van de buitenwereld stond. Henk is altijd een uiterst bescheiden mens gebleven zonder een zweem van streberei, een lichtend voorbeeld van Adlers leer en onopvallend ging hij zijn weg. Uit de wijze waarop hij problemen en mensen met wijsheid beoordeelde sprak het principe van: "Jede Deutung soll eine Andeutung sein". Door zijn volstrekte integriteit verwierf hij respect en een natuurlijk gezag. Henk hechtte altijd veel waarde aan de mening

van "Opvoeding en Zelfopvoeding" en

Dick Schermer.....	Bemoediging als leerhulp.....	79-4/5
Dick Schermer.....	Individualpsychologie in de praktijk.....	79-3
Werner Rauh.....	Klasse-strijd.....	76-5
MENSENKENNIS EN ZELFKENNIS:		
Rudolf Dreikurs.....	De moed om onvolmaakt te zijn.....	80-4/5
Theo Schoemaker.....	Zelfkennis vanuit de levensstijl.....	80-3
Wil en Joop Haak.....	Verslag studieweekend "Relatievorming" o.l.v. Drs. Boudewijn Anker deel 1.....	80-2
	Idem, deel 2.....	80-3
Jaan van Riesen.....	Mens Erger je niet? deel 1.....	80-1
Jeanet van Alphen	deel 2.....	80-2
Wim van Alphen	Privé logica.....	79-6
Theo Schoemaker.....	Verslag studieweekend "Wijsheid en Vooroordelen" o.l.v. Drs. Boudewijn Anker.....	79-6
Conny en Jos Ras.....	Is ons gevoel wel zo betrouwbaar als wij menen?.....	79-6
Lenie Richard-Stuurman.....	Moed.....	79-4/5
Erik Blumenthal.....	De mens is een wezen dat beslissingen neemt.....	79-4/5
Tony en Theo Schoemaker.....	Verslag studieweekend "Kommunikatie" o.l.v. Drs. Boudewijn Anker.....	79-3
Hans Maussen.....	Boekbespreking Erik Blumenthal's 'Verstehen und Verstanden werden'.....	79-2
Theo Schoot.....	Omgaan met persoonlijke problemen in relaties en samenleving.....	79-2
Theo Schoemaker.....	De verwarring over seksualiteit.....	77-1
Rudolf Dreikurs.....	INDIVIDUALPSYCHOLOGIE EN PSYCHO-THERAPIE:	
Kristin R. Panoner.....	Het gebruik van parabels en fabels in de Adleriaanse psychotherapie.....	
Drs. H.W. von Sassen.....	Voorkomen en genezen.....	
		80-4/5
		80-4/5

Nog verkrijgbaar: reeds verschenen uitgaven

van het tijdschrift "OPVOEDING en ZELFOPVOEDING" en dit blad "MENSENKENNIS, OPVOEDING en PERSOONLIJKE GROEI" zijn nog een beperkt aantal eerder verschenen uitgaven voorradig. Vooral voor onze nieuwe lezers kan het van belang zijn deze uitgaven in hun bezit te krijgen. Om een indruk te geven van de inhoud heb ik de hierin opgenomen hoofdartikelen afgedrukt en onderstaand overzicht geplaatst.

per onderwerp in onderstaand overzicht geplaatst.

Bij bestellen hoeft u alleen maar de correspondentie te verzenden naar:

OPVOEDING EN ONDERWIJS:

Jaargang en nummer:

OPVOEDING EN ONDERWIJS:

Drs. F.H.Sachs.....	Het veranderde avondlandse mensbeeld na het Jaar van het Kind.....	80-6
John en Ann Platt.....	Principes van logische gevolgen in een democratische opvoeding.....	80-6
Loren Gray en Rudolf Dreikurs.....	Grondregels voor de opvoeding.....	80-4/5
Wim van Alphen.....	De (schijnbare) liefdeloosheid der I.P.....	79-2
Rudolf Dreikurs.....	De gezinssamenstelling.....	77-4
R.N.Lowe.....	Maakt u van uw kind een perfektionist?.....	77-4
Ben Agterhorst.....	Nieuwgerigheid of vernielzucht?.....	76-6
Bernice Bronia Grunwald.....	Voorbereiding van kinderen voor een democratische samenleving.....	76-6
Vicky Soltz.....	Het ouders angst syndroom.....	76-5
Horst Gröner.....	Trefwoorden: Ontmoediging-Gelijkwaardigheid-Bemoediging.....	76-5
en t.b.v. leenkrachten:		
Robert J.Martin.....	Pas de principes van Dreikurs toe bij een machtstrijd in de klas.....	80-2
Dr. John M.Platt.....	Specifieke technieken om schoolgaande kinderen te bemoedigen.....	79-6

en t.b.v. leerkrachten:

Robert J. Martin..... Pas de principes van Dreikurs toe bij een

Robert J. Martin.....	Pas de principes van Dreikurs toe bij een machtsstrijd in de klas.....	80-2
-----------------------	---	------

Specifieke technieken om schoolgaande kinderen

Dr. John M. Platt..... Specifieke technieken om schoolgaande kinderen te bemoedigen.....79-6

van de mens over zichzelf en het onbewuste levensdoel dat het menselijk handelen richting geeft.

menselijk handelen richting geest.
Ik heb mij wel eens afgevraagd wat Henk's mening over zichzelf zou zijn. Wij hebben daar nooit over gesproken, maar zonder het onder woorden te brengen kwam het in zijn doen en laten tot uiting. Gemeenschapsgevoel was hem tot een vanzelfsprekende daadwerkelijkheid geworden; zijn bescheidenheid een duidelijke plaatsbepaling t.o. de medemens welke de ander alle ruimte laat zichzelf te kunnen zijn, zonder evenwel over zich heen te laten lopen of na te laten duidelijk kleur te bekennen en stelling te nemen als hij een correctie nodig vond. Voor zijn levend voorbeeld ben ik hem dankbaar. En wat zijn levensdoel betreft, dit was bij Henk zozeer gericht vanuit bovenpersoonlijke waarden, dat het in vergaande mate samen moest vallen met de universele doelstellingen van het leven. Zijn leven stond immers in het teken van dienst aan de medemens; eerst aan de kinderen, daarna aan de emotioneel-gestoorde delinquent en de neurotische patiënt.
Bij de vraag naar de zin van het leven placht Adler als wedervraag te stellen: "Was haben Sie getan damit er besser wird?" Welnu, Henk's vruchtbaar leven is een schoon klinkend antwoord op die vraag geweest en het moge mevrouw van Asperen en de kinderen tot troost wezen dat hij zijn mens-zijn heeft vervuld als een hoge opdracht tot zegen voor velen.

*Alleen als we onszelf
vergeten, kunnen we
onszelf vinden.
We leren onszelf
kennen in onze daden.*

*Iedereen heeft behoefte
aan waardering;
maar de vrije mens,
die zich van zijn
waarde bewust is, is
er niet afhankelijk
van.*

Schuldgevoelend leiden de aandacht af van „wat we nu zouden moeten doen” naar: „wat we vroeger eens gedaan hebben”.

*Als we met onszelf
vechten, houden we
onszelf voor de gek;
we doen alleen wat we
bedoelen te doen.*

Uit: Uitspraken van Rudolf Dreikurs

De mens veranderen betekent: zijn doelen veranderen

Brigitte Titze

De Individualpsychologie van Alfred Adler is de theoretische grondslag van de 'teleo-analyse', een door Dr. Rudolf Dreikurs ontwikkelde nieuwe techniek binnen de psychotherapie. Met behulp van deze techniek kunnen niet de oorzaken maar de doelen van verkeerd gedrag worden veranderd.

Het opheffen van een op-zichzelf-gerichte houding ten gunste van een 'wij-gerichte' instelling en daarmee de versterking van het gemeenschapsgevoel is daarbij het doel van de therapie.

De teleo-analyse behoort ongetwijfeld tot de nieuwste technieken op de 'psychotherapeutische markt', ofschoon zij direct berust op de traditie van één der oudste psychotherapeutische scholen, t.w. de individualpsychologie van Alfred Adler (1870-1937).

In deze nieuwe techniek lijkt de sinds jaren doodgezwegen leer van Adler die erkenning te krijgen, die haar in onze humanistische en sociaal-wetenschappelijk geïntereerde tijd toekomt.

Rudolf Dreikurs (1897-1972), één van de belangrijkste leerlingen van Adler, heeft de door hem verder ontwikkelde individualpsychologische therapie de naam 'teleo-analyse' gegeven, waarbij het hoofddoel van de therapeutische bemoeiingen op het inzicht en de verandering van het doel van de cliënt ligt. (Grieks telos = doel).

DE methoden van deze therapie komen zowel in praktisch als in theoretisch opzicht overeen met de onderzoeken van deze tijd en met de tegenwoordige stand van zaken binnen de sociale wetenschappen.

Ook wanneer de teleo-analyse een verdere ontwikkeling van de individualpsychologische psychotherapie betekent, liggen daaraan toch de onderzoeken van Adler over de menselijke persoonlijkheid ten grondslag.

Het is daarom niet oninteressant, de tegenwoordige stand van zaken met betrekking tot deze theorie en therapie eens nader te beschouwen.

Ze heeft zich sinds Adler in belangrijke opzichten verder ontwikkeld en wezenlijk geleid tot aanrakingspunten met sociaalpsychologische en communicatief-theoretische beginpunten. Desondanks moeten enige kernbegrippen van de psychologie van Adler worden toegelicht om de ontwikkeling van de teleo-analyse begrijpelijk te maken.

Adler was niet - zoals vaak per vergissing wordt verondersteld - een leerling van Sigmund Freud, doch in het gunstigste geval een medewerker die zich al heel gauw (1911) van Freuds opvattingen distancieerde en zich steeds meer richtte op een geheel subjectivis-
tische en sociale psychologie. Deze stond in scherpe tegenstelling

Een opvoeder moet zwijgen.....

Wanneer een opvoeder moet zwijgen en geen aanmerkingen maken:

ALS

Als een kind zijn best heeft gedaan het goed te doen.

Als het om een onbelangrijke fout gaat.

Als een kind het binnenkort vanzelf beter zal doen.

Als een kind bang voor straf is.

Als een verstandige verklaring op een rustig ogenblik een werkelijke verbetering kan brengen.

Als een kind de fout zelf kan vinden.

Als er een geprikkelde stemming tussen opvoeder en kind bestaat.

Als hij weet, dat er een strijd met het kind op zal volgen.

Als hij weet, dat het kind er op wacht om tegen te spreken.

Als de opmerking alleen beschamend voor het kind is.

Als hij geen tijd of geduld heeft, op de juiste wijze met het kind te spreken.

EN WAT HIJ NOOIT MAG ZEGGEN:

"Je bent klein voor je leeftijd!"

"Daarvoor heb jij geen aanleg!"

"Kinderen begrijpen dat nog niet!"

"Een kind moet altijd vrolijk zijn!"

"Je had een meisje (of jongen) moeten zijn!"

"Neem een voorbeeld aan je zusje (broertje)!"

"Niemand heeft zoveel over voor jou als ik!"

"Wacht maar!, als Vader thuiskomt!"

"Van jou zal nooit iets terecht komen!"

"Je moet alleen je ouders geloven!"

vooral niet, wanneer een kind met een werkje begint:

"Ik ben benieuwd hoever je komt"

"Datis niet zo eenvoudig als je denkt!"

"Je stelt je alles veel te makkelijk voor!"

"Neem niet zoveel hooi op je vork!"

"Hoe kun je met zulke kinderachtige dingen bezig zijn!"

of wanneer een werkje is mislukt:

"Jammer van het geld"

"Ik heb het je wel gezegd!, je bent er nog te klein voor!"

"Toen ik zo oud was als jij, was ik veel handiger"

WAARMEE HIJ EEN KIND KAN AANMOEDIGEN:

"Wat alle anderen kunnen, kan jij óók"

"Bij ieder mens mislukt wel eens wat"

"Van fouten maken, leer je!"

"Moeilijkheden zijn er om overwonnen te worden"

"Alle begin is moeilijk!"

"Een goed begin is het halve werk"

"Daar had ik vroeger ook eerst moeite mee"

"Dat is niet zo moeilijk als je denkt"

"Straks zal het je wel lukken"

Dit alles leidt tot eenzaamheids- en wanhoopsgevoelens; je hebt geen interesse meer in de dingen om je heen, noch in je familie, je relaties, je werk, mensen, kortom je hebt geen interesse meer in het leven.

Je loopt met de gedachte rond dat je waardeloos bent, niets kunt, niemand je mag, je niemand meer hebt.

HOE KAN EENZAAMHEID WORDEN DOORBROKEN?

1. Verneder jezelf en anderen niet,
2. Sta open voor bemoediging,
3. Kom uit je schulp,
4. Neem de vrijheid om liefde te geven en te ontvangen,
5. Bemoedig anderen, zodat zij het weer zien zitten.

Onze stemmingen lopen niet steeds parallel, lopen ze erg uiteen dan kan er verwijdering ontstaan.

We moeten de golfbewegingen in onszelf accepteren, maar ook die van de ander, zoals we ook kritiek van de ander moeten leren accepteren, maar dan zelf ook recht hebben op het leveren van kritiek.

We moeten echt zijn t.o.v. elkaar: de positieve en de negatieve kant laten zien zonder ons persé teveel bloot te geven. Sokrates spreekt al over de paar-eenheid van de fenomenen: positief gaat altijd samen met negatief.

Bij een goede relatie kunnen we ons laten zien zoals we zijn: we worden geaccepteerd zoals we zijn. Acceptatie betekent: iemand in je binnenste toelaten, rekening houden met de ander. Iemand zit in je, als je een goede relatie met hem hebt, een stuk gezamenlijke geschiedenis met hem hebt en bezorgd om hem bent, verdriet met hem kunt delen, en:

samen kunt lachen,
samen stil kunt zijn,
vaak aan hem denkt,
rekening met hem houdt,
wat voor hem wilt doen,
je je aan hem kunt overgeven.

Het is belangrijk zo iemand in je leven te hebben, we moeten zo iemand dan ook durven toelaten. Soms kunnen niet alle facetten in de mens door één en dezelfde persoon vervuld worden; dan hebben we meerdere relaties nodig, al moet dit niet tot teveel contacten ontaarden, daar die dan te vluchtig worden.

Toch zullen er ook altijd mensen zijn, die niet in je zitten, daar schaam je je voor, die ergeren je, daar heb je een hekel aan, Misschien herken je in hen iets van jezelf, dat je niet van jezelf accepteert!

Verslag gemaakt door Maria Dekkers

tot Freuds biologische, mechanische en individualistische denktrant.

De mens als eenheid

Adler leidde het begrip 'Individualpsychologie' af van 'in-dividuum', van het on-deelbare, om daarmee het 'heelheidsaspect' van de persoonlijkheid te beklemtonen in tegenstelling tot de anatomische en reductionistische modellen, die de menselijke persoonlijkheid in verdere basis-eenheden (zoals persoonlijkheids-factoren, persoonlijkheidsindelingen etc.) proberen op te delen. Het menselijk organisme betekent voor Adler een doelgerichte eenheid waarvan de wetmatigheden slechts vanuit de doelgerichtheid van het geheel begrepen kunnen worden.

Doelgericht

De Individualpsychologie beschouwt het menselijk handelen in zijn totaliteit: als op een doel gericht.

Zij onderscheidt zich daarmee van het causale, oorzaken zoekende, denken van de psycho-analyse.

De psycho-analyse veroorlooft zich zoiets als 'archeologisch' werk. Zij gaat terug tot het begin van de psychische ontwikkeling en probeert de oorspronkelijke opbouw van het psychische 'apparaat' na te gaan.

Daarintegen gaat de individualpsychologie uit van de doelgerichtheid van de persoonlijkheid.

Zij richt haar belangstelling op het streven, de intentie van de mens. Dientengevolge ligt het hoofdaccent van de therapeutische bemoeiingen op het inzicht in - en de verandering van - de doelen van de cliënt en juist daarom heeft Rudolf Dreikurs ook de door hem in hoge mate ontwikkelde individualpsychologische therapie de naam 'teleo-analyse' gegeven.

Doch keren wij terug tot het kernbegrip van de Adleriaanse psychologie die aan de teleo-analyse ten grondslag ligt;

"Mens zijn betekent:
zich minderwaardig voelen",

zegt Adler en brengt daarmee een basisbegrip van zijn leer tot uitdrukking.

De mens komt op de wereld als 'fysiologisch voortijdige geboorte' en ervaart zichzelf in de kring van zijn gezin (en andere sociale verbanden) als zwak, hulpeloos en aangewezen op de hulp van anderen. Het subjectief ervaren 'klein-zijn' wordt de motor tot zijn handelen. Deze motor zet het kind aan tot leren en tot verdere ontwikkeling in de richting van volkomenheid.

Sociale interesse

Wanneer het kind zich in zijn doelstelling richt op nuttig gedrag dan zal het met zijn handelen een voortdurende bijdrage leveren tot

het welzijn van de gemeenschap. Het ontwikkelt 'sociale interesse' of 'gemeenschapsgevoel' en neemt daarmee de spelregels over, die aan iedere sociale organisatie ten grondslag liggen. Het oriënteert zich in zijn handelen op de eisen van de gemeenschap en krijgt op deze manier een 'wij-gevoel' in plaats van een 'ik-gerichte' instelling. (Zie Dr. F.Kunkel- Opvoeding tot persoonlijkheid W.B. Amsterdam 1972)

Streven naar macht

Deze op zichzelf gerichte instelling ontstaat, wanneer het kind zich richt op de nutteloze kant van het leven. Gedreven door de motor van minderwaardigheidsgevoelens probeert het kind deze onaangename gevoelssituatie te compenseren, of beter te overcompenseren, in die zin, dat hij het doel van persoonlijk superioriteitsgevoel nastreeft. Adler spreekt in dit verband ook van 'machtstreven'. Dit begrip heeft op zich weer tot menig misverstand geleid.

(Wordt vervolgd)

(Oorspronkelijk verschenen in "Psychologie Heute" van februari 1977)
Het artikel is uit het Duits vertaald door drs Frans Wertwijn.

-0-

MEDEDELING:

Van het Rudolf Dreikurs Instituut, 6492 SINNTAL-ZÜNTERSBACH West-Duitsland vernamen wij dat er van 26-30 oktober 1981 een 5-daagse Sozialtherapie in de Nederlandse taal wordt gehouden. Belangstellenden kunnen zich rechtstreeks in verbinding stellen met het instituut.

Ontmoedigingstechnieken in de omgang

Verslag van de studiedag, gehouden op zaterdag 7 februari j.l., o.l.v. drs. Boudewijn Anker, te Hilversum

Na een ontmoedigende aankomst: het was voor de meesten van de veertig aanwezigen wel even zoeken op het bosrijke terrein van de 'Hoorneboeg' en een versterkende kop koffie, startte Boudewijn met het thema van de dag.

Aan de hand van diverse stencils zette hij de aanwezigen na enige toelichting telkens weer aan tot het zelf bespreken van de diverse deelthema's

1. EENZAAMHEID:

Als een van de oorzaken van de grote eenzaamheidsgevoelens van deze tijd zag hij o.a. het verdwijnen van de praatpalen die de mens, en dan speciaal de vrouw, vroeger had: de burens, de leveranciers aan de deur, het kleine winkeltje.

Man en vrouw zijn beiden vaak te vol van zichzelf, er is geen mogelijkheid om samen de kleine irritaties uit te spreken. Dat versterkt de onlustgevoelens, we spreken het niet uit, maar laten door onze houding toch vaak wel merken, dat ons iets dwarszit of spuien ons ongenoegen via anderen.

Ook het alleen staan in een mening leidt tot eenzaamheid: we trekken ons dan terug.

We kunnen ook tot eenzaamheid komen, door ons verheven te voelen boven anderen, we hebben de anderen niet nodig.

Toch kiezen sommigen ook bewust voor eenzaamheid, zij voelen het zich niet.

2. ONTMOEDIGING:

Dit is voor iedereen verschillend: wat ontmoedigend is voor de één, hoeft het niet voor de ander te zijn. Dit kan wel eens oorzaak van onbegrip zijn. Bepaat met elkaar hoe iets op je overkomt!

Soms vragen we zelf om ontmoediging door ons als het kleine kind op te stellen of als de onhandige; we krijgen dan wat we vragen. We ontmoedigen elkaar b.v. door:

- een tekort aan informatie (een tekort aan vertrouwen) te geven,
- te weinig aandacht voor elkaar,
- voortdurend kritiek geven op elkaar,

We voelen ons daardoor bijvoorbeeld:

- afgedankt,
- afgewezen,
- buitengesloten,
- ondergewaardeerd,
- overgeslagen,

en:

- nooit wordt naar je mening gevraagd,
- nooit wordt er naar je geluisterd,
- nooit wordt je voor vol aangezien,
- nooit doe je iets goed,

ding, als de partners zich niet tot het uiterste inspannen, als zij meer willen nemen dan geven. Het huwelijk is geen paradijs, maar ook geen eindpunt, zoals het 'happy end' in zoveel romannetjes. Liefde alleen is niet voldoende: gemeenschappelijke interesses en het bewustzijn de gemeenschap te dienen zijn ook noodzakelijkheden.

Aan de relatie worden geen bovennatuurlijke eisen gesteld. De houding van ieder mens tot het huwelijk is een uiting van zijn levensstijl; deze houding kunnen we begrijpen als we de hele mens begrijpen. Zo zal de verwende mens zijn gemak en uitvluchten zoeken. De verwende mens vraagt: "Wat heeft het leven voor zin, als ik niet alles krijg wat ik wil?" Deze mensen worden pessimistisch, ziek en neurotisch. Als een mens werkelijk van een ander houdt, moet hij trouw zijn, een goede vriend met plichtsbef en betrouwbaar.

Voor een harmonische opvoeding van de kinderen dienen ouders ruzie te vermijden.

Wegens hun levensstijl en karakter kunnen sommige mensen beter ongehuwd blijven. Er worden fouten gemaakt, als mensen het huwelijk als oplossing van hun oersoonlijke moeilijkheden zien. De juiste oplossing van het liefdes- en huwelijksprobleem behoort tot de hoogste vervulling van de totale persoonlijkheid. Liefde en huwelijk kunnen niet beschouwd worden als een geneesmiddel voor misdaad, drankzucht of neurose. Een neuroticus heeft de juiste behandeling nodig, voordat hij voor liefde en huwelijk geschikt is.

Er zijn nog andere onaangepaste doelstellingen waarmee een huwelijk kan worden aangegaan. Sommige mensen trouwen om er financieel op vooruit te gaan. Anderen huwen omdat ze met iemand medelijden hebben, weer anderen hebben graag een huishoudster. Voor dergelijke grapjes is in het huwelijk geen plaats. Ik ken zelfs gevallen waarin mensen trouwden, om hun moeilijkheden te vergroten.

De rijkste en hoogste ontwikkeling van de mens is door de monogamie het beste gewaarborgd. In de monogamie komt de gelijkwaardigheid van man en vrouw het beste aan haar trekken.

Deze samenvatting is gemaakt door Hans Haussen.

"Wozu leben wir?" van Alfred Adler, is uitgegeven door Fischer Taschenbuch Verlag GmbH, Frankfurt/Main in de serie Fischer-Buch des Wissens nr. 6708, oktober 1979. U kunt het bestellen bij Buchhandlung Ferdinand Schöningh, Postschliessfach 7269, 44 MÜNSTER(Westf.), West Duitsland

*Liefde is geen emotie,
liefde is verbondenheid.*

Rudolf Dreikurs

De "Speyer-therapie"

door G.F.Stephan, neuro-psychotherapeut te Eindhoven

Dr. Simon A. Speyer, geboren in Nederland maar wonend en werkend in de U.S.A., ontwikkelde deze therapie als eerste resultaat van een ruim 20-jarige studie en ervaring als praktiserend therapeut aldaar. In 1973 introduceerde hij zijn methode aan de psychiatrische afdeling van de universiteit van Leiden en Leuven. Ook begon hij toen hier in Nederland (en in België) therapeuten op te leiden.

De therapie is gebaseerd op het principe dat elke indruk die ons brein binnenkomt, als een bepaalde vorm en hoeveelheid energie naar een bepaalde cel wordt getransporteerd. Elke cel bevat al een zekere, normale hoeveelheid energie, afhankelijk van o.a. de persoon, leeftijd en ervaring.

Nieuwe indrukken, die o.a. via onze zintuigen binnen komen, gaan naar de daarvoor bestemde cellen en veroorzaken daar een verhoogd energieniveau, een spanning. Die toevoer wordt de input (=invoer) genoemd. De hoeveelheid extra energie die een cel kan opnemen is weer afhankelijk van o.a. instinct, geërfde trekken, programmering, volwassenheid, levenservaring, training en de stemming (het humeur) op dat moment.

De input wordt in de cellen 'bewerkt' en geheel of gedeeltelijk opgeslagen (herinneren, leren) of geheel of gedeeltelijk omgezet in een handeling. Daardoor vloeit de overmaat energie, de spanning weer weg en het normale niveau wordt weer hersteld. Deze reactie is de output (=uitvoer).

Een te grote ontlading veroorzaakt een wegstromen van te veel energie, een onderdruk, een depressie ontstaat. Onder normale omstandigheden wordt het uitgangsniveau in redelijk korte tijd, langs natuurlijke weg, weer hersteld.

Soms echter kan die overmaat niet snel genoeg of helemaal niet weggevoerd worden, er ontstaan dan 'overspanningsverschijnselen'. Of de onderspanning kan niet snel genoeg of helemaal niet aangevuld worden, we gaan ons dan 'depressief' voelen.

Volgens Speyer is de oorzaak van een neurose de omstandigheid dat iemand gedurende een bepaalde tijd in zijn leven niet in staat was te reageren, de overmaat energie kon niet weg, er was input maar geen output.

En volgens hem zijn de eerste vier levensjaren van een kind, de 'programmeringsjaren' een zeer kritische periode daarvoor. Niet afgereageerde spanningen in die tijd (verdriet, gemis, angst, pijn, boosheid) kunnen die persoon later 'in moeilijkheden brengen', een neurotisch gedrag veroorzaken.

Speyer noemt de eerste vier levensjaren van de mens de 'program-

meringsjaren', omdat in die jaren een norm, een 'programma' gevormd wordt. Dat programma, opgeslagen in het onderbewuste, zal later in 'gelijk lijkende situaties' steeds weer het voelen, denken en handelen van die mens beturen.

De ontwikkeling van het menselijk brein gaat namelijk in drie fasen. Het eerste breindeel dat in ontwikkeling komt, is het deel dat onze lichamelijke reacties, onze instincten, ons fysieke en animale denken regelt en bestuurt. De groei en de capaciteit tot tot opnemen van dit deel stopt op ongeveer 1½-jarige leeftijd. Tot dan kan het kind zich alleen maar fysiek uiten. Onbehagen, protest komt naar buiten als huilen of ziek-zijn (uitslag, overgeven, diarhee). Daarna komt het tweede breindeel in werking en ontwikkeling; het deel dat boodschappen ontvangt en vertaalt van de wereld rondom. Het heeft maar één specifieke functie, namelijk het levend wezen tegen de dood beschermen. Het enige wat het kan doen is, ongenueerd, levengevend van doodveroorzakend onderscheiden en dat doorgeven. En het ontvangt die 'boodschappen' van zijn directe omgeving, van de mensen vlak bij hem, meestal dus moeder en vader. Op ongeveer 4-jarige leeftijd stopt de ontwikkeling van dit breindeel en het neemt niets meer op. Alles wat erin zit blijft aanwezig, maakt deel uit van het onderbewustzijn, het ONBEKENDE ik.

Na 4 jaar gaat ons bewustzijn groeien; we gaan leren, doen kennis op. Leren nuances, afwegen, onderscheiden, enz. Echter, alles wat ons bewustzijn binnenkomt gaat eerst door die andere breindelen en wordt daar, als daar emotioneel of situueel 'gelijk lijkende' herinneringen, of een trauma, zitten, voorberekt en dan pas doorgelaten naar ons bewustzijn.

Het ernstige probleem evenwel is, dat wij niet wensen te worden geconfronteerd met dat onderbewustzijn, we hebben een muur opgetrokken, willen dat niet erkennen, willen er niets mee te maken hebben, al hebben we wel een flauw vermoeden van het bestaan. Ons status quo van denken ligt in ons bewustzijn; onze cultuur, de maatschappij, onze hele stand van zaken vinden hun basis in ons verstandelijk denken. "Cogito ergo sum" (= Ik denk, daarom bestaat ik). Wij willen niet zien dat de werkelijke basis van ons denken en handelen in ons 'onbekende ik' ligt, dat in het 2e-breindeel ons gevoelsleven zit en ons daarin leidt, dat uit die fundamentele 'dood-of-leven functie' onze sterkste drijfkracht komt, ons bestaan staat op het spel! Alles in ons is aan die kracht onderworpen.

Als een kind geboren wordt, heeft het zijn geërfd instincten, karaktertrekken, talenten, beweegredenen en driften, maar dat alles is nog geheel 'ruw materiaal', ongevormd. Dit materiaal wordt door de ouders (en andere opvoeders) en de omgeving, zoals het gezin, familie, school, vrienden, enz., in een permanente vorm 'gekneed', vooral in die eerste vier jaren. Ieder kind wordt geboren met bijvoorbeeld het 'vermogen' liefde te geven en liefde te ontvangen; hoe het later liefde ervaart en lief

lijke betrekkingen en in sterkere mate in het huwelijk kunnen partners niet van een onbeperkte vrijheid genieten, daar ze immers voor samenwerking gekozen hebben.

Een kind dat thuis verwend werd, voelt zich in het huwelijk vaak verwaarloosd. Een verwend kind kan in het huwelijk een tiran worden. Sommige mensen zijn niet in staat op één enkele persoon verliefd te worden. Bij twee personen voelen zij zich vrij; ze hoeven niet de volle verantwoordelijkheid van echte liefde te dragen. Twee betekent in feite één.

Veel mannen en vooral vrouwen zijn wegens fouten in hun ontwikkeling eraan gewend over hun rol van man of vrouw ontevreden te zijn en deze rol af te wijzen. Ik heb dit verschijnsel met mannelijk protest aangeduid. De ontevredenheid over de seksuele rol kan zich in frigiditeit en impotentie uiten. Als beide partners zich gelijkwaardig voelen, hoeven deze verschijnselen niet voor te komen. Een goed huwelijk kan niet uit angst maar dient uit vertrouwen gesloten te worden. Partners met ongelijke ontwikkeling en sociaal aanzien kunnen moeilijk een huwelijk aangaan.

Een mogelijkheid om het gemeenschapsgevoel te leren kennen, is de vriendschap. In een vriendschap leren we met de ogen van een ander mens te zien, met andere oren te horen en met een ander hart te voelen. Zonder contact met anderen beschouwt een kind zich als het belangrijkste wezen ter wereld. Vriendschappen zijn een voorbereiding op het huwelijk.

De betekenis van dansen moeten we niet onderschatten. Daarbij wijden twee mensen zich aan een gemeenschappelijke taak. Tegenwoordig is het gewenst dat beide partners een beroep hebben.

Als partners werkelijk iets voor elkaar betekenen, zal de seksuele aantrekking nooit verdwijnen. Verdwijnt deze aantrekking toch, dan is altijd sprake van een gebrek aan belangstelling voor elkaar; de partner wordt niet meer op voet van gelijkheid, vriendelijk en hulpvaardig behandeld; het leven wordt niet verrijkt.

Soms meent men, dat de vriendschap blijft bestaan, maar de lichamelijke aantrekking verdwijnt. Dit is nooit het geval. Soms kunnen de lippen liegen of het hoofd wil niet begrijpen, maar de lichamelijke functies spreken altijd de waarheid. Als de functies uitblijven, wil een partner de last van liefde en huwelijk ontlopen. De seksuele drift van de mens kent geen onderbrekingen. Ook dit is een manier om het welzijn en voortbestaan van de mensheid te waarborgen. Zij die voor het welzijn van de mensheid bijzonder openstaan, zullen waarschijnlijk de meeste kinderen hebben. (! Adler schreef dit in de dertiger jaren, red.)

De oplossing van het liefdes- en huwelijksprobleem in ons praktisch en sociaal leven is de monogamie. Als we liefde en huwelijk als een opdracht voor het welzijn van allen beschouwen, stellen we ons tevreden met één vaste partner. Een huwelijk eindigt in een echtschei-

Liefde en huwelijk behoren tot het ervaringsgebied van het kind. Als kinderen zich al vroeg tot het andere geslacht aangetrokken voelen, moeten we dit als een stap vooruit beschouwen in hun voorbereiding op liefde en huwelijk. We moeten het kind erin bevestigen, dat liefde een wonderlijke taak is, een taak waarop het zich moet voorbereiden, een taak die voor de gehele mensheid van betekenis is! Kinderen zijn vanzelfsprekende en overtuigde aanhangers van de monogamie.

Ik zou ouders nooit aansporen hun kinderen te vroeg over de lichamelijke geslachtelijke aspecten voor te lichten of hen meer te laten weten dan zij willen weten. Mijn ervaring is, dat kinderen die voortijdig voorgelicht werden of te vroeg seksuele ervaringen opdeden later altijd angst voor de liefde hebben. Op latere leeftijd is er minder kans op misverstanden. Als vuistregel kan gelden: het kind de waarheid vertellen en zijn vragen beantwoorden; zo veel verklaren als het weten wil en als het beslist begrijpt. Een kind zal altijd vragen wat het weten moet.

Kinderen kunnen niet door voorlichting van vriendjes bedorven worden; kinderen slikken niet alles wat hun vriendjes vertellen; ze zijn kritisch en als ze twijfelen stellen ze hun ouders of oudere broers en zusters vragen.

De mens heeft in zijn latere leven geen vrije keus meer, maar alleen een keus binnen de grenzen van zijn voorbereiding. Schoonheid kan bij een kind vooropstaan. Ons gevoel voor schoonheid berust altijd op een fijne neus voor gezondheid en voor de vooruitgang van de mensheid. Kinderen zoeken als partner het tegenovergestelde type van de desbetreffende ouder, waarbij fouten gemaakt worden. Als bijvoorbeeld de moeder heerszuchtig was, zoekt de zoon een vrouw die hij kan onderwerpen. Een gelukkig huwelijk is evenwel alleen bij gelijkwaardige partners mogelijk.

Als het andere geslacht niet aantrekt, kan iemand homoseksueel worden. We zijn altijd beter voorbereid, als het huwelijk van onze ouders harmonisch was. De slechtste voorbereiding op het huwelijk bestaat daarin, dat de mens steeds zijn eigen voordeel zoekt.

De kameraadschap tussen geliefden is niet duurzaam, als er voorbehouden en twijfels zijn. De samenwerking in het huwelijk verlangt een beslissing voor altijd. De beslissing moet vast en onderanderlijk zijn. In deze beslissing ligt ook het besluit om kinderen te krijgen, ze op te voeden, ze in samenwerking te trainen.

Het huwelijk is een opgave, ze heeft haar eigen regels en wetten, waarvan we niet een deel kunnen laten afvallen. We kunnen de huwelijksrouw niet tot vijf jaar beperken of het huwelijk als een proeftijd beschouwen. Bij een belangrijke levenstaak bouwen we geen achterdeurtje. Er zijn genoeg moeilijkheden om de problemen van liefde en huwelijk niet te kunnen oplossen, maar laten we eerst de moeilijkheden van het leven zelf onder ogen zien. In vriendschappen

heeft hangt af van de manier waarop de ouders dat vermogen gevormd en gestalte gegeven hebben.

De houding van de ouders ten opzichte van elkaar, hun omgang met elkaar, hun (elk als individu gezien) houding ten opzichte van dat kind, hun omgang met dat kind, met andere mannen en vrouwen (in en buiten het gezin), de uitingsmogelijkheden voor het kind, de sfeer thuis, zoals de gezelligheid, de openheid, het vertrouwen, waarderend voor elkaar, de blijheid, de liefdes-warmte, of de afwezigheid daarvan, dat alles, ervaren in die eerste jaren, zullen het 'programma' van dat kind worden, zijn 'norm'.

In die eerste vier jaren werkt die programmering zo verschrikkelijk sterk, omdat het kind in die jaren absoluut afhankelijk is van die ouders. Zijn bestaan, zijn veiligheid, zijn kans om in leven te blijven hangt geheel af van die ouders. Geen ouders, betekent DOOD. Hij kan niet voor zichzelf zorgen; in het begin kan hij niet eens zijn hoofd optillen! Voeding, verzorging, warmte, leven....., er is geen keus, hij moet accepteren wat zij met hem doet. Hij kan geen twijfel toestaan, geen vraagtekens plaatsen, niet rationaliseren, de wil om te blijven leven overheerst alles. Daarom, onvoorwaardelijk en absoluut accepteert hij alles wat zijn ouders hem geven, of niet geven, voorhouden, bevelen, verbieden, zeggen en met hem doen, als LEVENGEVEND, als 'goed', als norm. Al gaat dat gepaard met onbehagen, met 'koude', met pijn en verdriet, ook die dingen maken dan deel uit van 'levengevend' van 'dat is goed voor mij', van de norm.

Dat programma, die norm, komt in zijn brein precies zoals hij het ervaart, zoals het bij hem overkomt. Het zal sterker zijn dan zijn latere verstandelijk, rationeel denken. Maar hij is er zich niet van bewust, zal het ten-stelligste ontkennen en afwijzen.

Is er een trauma, bijvoorbeeld ontstaan door een gemis aan moederliefde bij een man, dan zal die man in zijn relatie tot vrouwen die hij lief heeft steeds in conflict zijn: Heeft die vrouw hem niet of weinig lief, dan is hij emotioneel en verstandelijk ongelukkig, maar zijn 'programma' 'vertelt' hem dat dat zo hoort, zo goed is. Heeft zij hem wel lief, dan zal hij emotioneel en verstandelijk zich gelukkig voelen, maar zijn programma zegt hem: "dat is niet goed, dat is dodelijk." En hij zal onbewust zo gaan handelen dat die vrouw hem verlaat, en het programma is tevreden gesteld, aan de norm is voldaan.

De psychotherapie volgens de methode van Dr. Speyer is erop gericht mensen van dat soort problemen te bevrijden. Het is een compacte, intensieve 10-daagse therapie, gevolgd door een 'verwerkings- en aanpassingsperiode'. Tijdens de therapie wordt de patiënt teruggevoerd naar de oorzaak van zijn trauma; door een herbeleven wordt hij geconfronteerd met

die oorzaak en met de 'toen' niet ge-uite spanningen, angsten, verdriet, pijn agressie. Hij kan nu die opgesloten spanningen afreageren en tot ontlading laten komen. Tevens wordt daardoor het trauma als het ware vanuit het onderbewustzijn in het bewustzijn getrokken. Hij kan dat trauma nu bekijken en zijn probleem begrijpen, beseffen waarom hij zo handelde. Hij kan 'er wat mee doen' en naar zijn genezing werken. De therapeut is tijdens de therapie de gids die hem terugvoert naar die 'tijd van vroeger', en in de nazorgperiode de coach bij zijn 'gevecht om zijn eigen ik'.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

In een begeleidende brief schrijft Peng Stephan, dat hij bereid is t.z.t. een studieweekend over dit onderwerp te leiden. Wel zou hij graag vernemen wat er verwacht wordt. De lezers van dit tijdschrift zouden de redactie een groot plezier doen, als ze nu al zouden laten blijken dat ze in het gebodene geïnteresseerd zijn. Als voldoende personen op dit artikel reageren, kunnen wij t.z.t. een weekeinde organiseren. Schrijf of bel Solveig van der Hoeven, sekretariaat van de S.T.I.P.
Hans Maussen

-0-

VAN KENNEN

TOT

KUNNEN

IV

ONBEWUSTE BEKWAAMHEID

IK WEET NIET MEER,
wat ik weet

III

BEWUSTE BEKWAAMHEID

IK WEET,
DAT IK IETS WEET

II

BEWUSTE ONBEKWAAMHEID

IK WEET,
DAT IK NIET WEET

I

ONBEWUSTE ONBEKWAAMHEID

IK WEET NIET,
DAT IK NIET WEET

DE VIER LEERFASEN

Uit: "Investitionsgüter erfolgreich verkaufen"
van Peter Döring
Geciteerd in: "texten + schreiben"
Juni 1980

Liefde en huwelijk

Een samenvatting van hoofdstuk 12 uit "Wozu Leben wir?" van Alfred Adler (Fischer-Buch des Wissens nr. 6708, oktober 1979)

Samenwerking geldt als hoogste eis voor het huwelijk. Adlers onvolledige definitie van liefde en huwelijk luidt:

'Liefde, met haar vervulling, het huwelijk, is de innigste overgave aan een partner van het andere geslacht, uitgedrukt in lichamelijke aantrekking, in kameraadschap en in het besluit kinderen te hebben; een vorm van samenwerking voor het welzijn van de beide partners en dat van de mensheid'.

Het belangrijkste middel voor het behoud van menselijk leven was de vermeerdering; vandaar onze vruchtbaarheid en de lichamelijke aantrekking.

Het is duidelijk, dat een mens, wanneer hij om andere mensen en het welzijn van de mensheid bezorgd is, zich in alles wat hij doet, ook door de behoeften van zijn medemensen laat leiden en dat hij zich moeite getroosten zal om ook het vraagstuk van liefde en huwelijk zodanig op te lossen, dat ook het welzijn van de anderen in het oog wordt gehouden.

De liefde is geen louter natuurlijke opgave. De geslachtelijkheid is een drift of instinct; maar de vraag van liefde en huwelijk luidt niet simpel: "Hoe moeten we deze drift bevredigen?" Uit respect voor onze medemensen hebben we enkele verlangens en neigingen onderdrukt. We hebben geleerd ons te kleden en proper te zijn. Al onze driften weeden aan de totale cultuur aangepast. Bij liefde en huwelijk zien we, dat het welzijn van het geheel altijd meespeelt. Dit welzijn staat voorop!

De liefde is een opgave voor twee mensen. Over het algemeen hebben we weinig ervaring in het werken met z'n tweeën. Als de huwelijkspartners geleerd hebben zich sociaal te gedragen, zullen zij ook gemakkelijker leren voor elkaar te zorgen. Om de samenwerking in de huwelijksgemeenschap te laten gelukken, moet ieder van beiden méér aan de ander dan aan zichzelf denken. Dit is de enige basis waarop liefde en huwelijk tot succes kunnen leiden. Als iedere partner meer om de ander dan om zichzelf bezorgd moet zijn, moet gelijkwaardigheid heersen. Beide partners moeten zich inspannen het leven van de ander te verlichten en te verrijken. Zo voelt ieder zich geborgen, gewenst en bruikbaar. In een gemeenschap van twee personen kan een partner zich onmogelijk slaafs opstellen. Veel ongelukkige huwelijken ontstaan door de heersersrol van de man. Kameraden moeten gelijke rechten hebben.

In onze huidige beschaving zijn de mensen vaak niet goed op de gemeenschap voorbereid. We weten beter te nemen dan te geven. De meeste mensen zijn op de problemen van een gemeenschappelijke taak niet voorbereid. De geschiktheid voor het huwelijk komt niet plotse-ling. Bij vijf- en zesjarigen is al in grote trekken vast te stellen hoe zij met de liefde zullen omgaan.

De therapeut moet zich dan ook niet beperken tot dit ontwijken, maar iedere poging van de patient om een dergelijke situatie te scheppen bespreekbaar maken en duiden als iets wat de patient waarschijnlijk altijd doet. Blijkt deze situatie noch tot een medelijdende, noch tot een veroordelende of afwijzende houding te leiden, dan zal een sfeer ontstaan, waarin de patient zich de door de afbrokkelende façade heenkomen de onzekerheid kan gaan realiseren. Is deze door de therapeut en de patient geaccepteerd, dan komt het stadium waarin de patient nieuwe wijzen van in-contact-treden met zijn medemensen kan gaan uitproberen. Eerst alleen met de therapeut, die nu niet meer door de patient wordt beleefd als iemand die zich tegenover hem opstelt, maar als iemand die naast hem staat. Daarna met anderen en geleidelijk zelfs met mensen die hij intien kent. Dit is de reëducatieve fase.

De inzichtgevende en de reëducatieve fase overlappen elkaar gedeeltelijk. Nieuwe gedachten en emoties krijgen nu een kans om te worden geaccepteerd, zonder onmiddellijk als niet behorend tot de opgebouwde schijnpersoonlijkheid verworpen te worden. De patient kan nu proberen alle facetten van zijn persoonlijkheid te accepteren en niet alleen die welke dienstbaar gemaakt kunnen worden aan zijn fictieve doelen.

Adler zag 'het-sociaal-nuttig-zijn' als enig doel, dat met psychisch gezond zijn valt te combineren. Moderne psycho-therapeuten, die volgens Adlerse principes werken, gaan er van uit dat het wenselijk is de patient zelf zijn eigen, betere doelen te laten zoeken. Als dit doelen zijn qaarbij het machtsstreven niet meer zo'n overheersende rol speelt, zullen deze vrijwel zeker vanzelf sociaal acceptabeler zijn dan zijn vroegere manier van leven en beleven.

Als spreker het heeft over de werking van de verschillende vormen van psycho-therapie doelt hij op de behandeling van min of meer ernstig neurotische mensen.

Bij mensen, die min of meer gezond zijn, maar met problemen zitten zal men vanuit elk referentiekader wel kunnen helpen. (Het neurotische deel van de persoonlijkheid, dat weerstand biedt is dan afwezig of erg klein.) Ook zal het bij zulke mensen niet noodzakelijk zijn, de persoonlijkheid drastisch te veranderen, er zal dus geen appel worden gedaan op eigenschappen, die in aanleg niet aanwezig zijn.

Bij case-work, opvoeding enz. zal de individualpsychologie dus een uitgangspunt kunnen bieden, waarbij alle drie de neurotische typen geholpen kunnen worden.

Pas wanneer men te maken heeft met 'zware gevallen' is het nodig de mogelijkheden en de beperkingen van de patient en die van de behandelingsmethode naast elkaar te zetten.

Dit verslag is voor de Ned. Werkgemeenschap voor I.P. gemaakt door Alie Huisman

Mens sana in schola sana naar een kind-gerichte school

Willen kinderen zelfstandige volwassenen kunnen worden, dan moeten zij onafhankelijkheid verwerven door te worden aangemoedigd zélf oplossingen te vinden, zélf creatief te denken, zélf een onafhankelijk gezichtspunt te ontwikkelen en zelfstandig taken uit te voeren.

Dit citaat komt uit de pen van de heer van Eldert, adjunct-directeur van de schooladviesdienst Leeuwarden. Deze gedachte staat in het boek, waarvan de titel dezelfde is als de kop van de volgende boekbespreking.

Waarom deze boekbespreking ?

U vraagt zich af waarom deze uitgave door mij wordt besproken? Wel, dat is nogal toevallig. Misschien herinnert u zich dat in een eerdere aflevering van dit tijdschrift dit werk is aangekondigd. Dat was, om precies te zijn, in het juni-nummer van 1980, op bladzijde 56. Zowel de titel, de ondertitel, als de aangehaalde tekst wekten toen m'n nieuwsgierigheid.

Een telefoontje was voldoende om het boek, 164 pagina's op A-vier formaat, te mogen lenen. Ik heb toegezegd er een artikel over te schrijven en dat ligt nu hier voor u.

Eerst heb ik de uitgave in haar geheel gelezen. Vervolgens maakte ik er een soort uittreksel van, omvang zes kantjes; tenslotte probeerde ik met behulp van een flink aantal kernpunten een samenghangend verhaal te maken.

Binnen dit verhaal worden deze paragrafen onderscheiden:

- eigentijds onderwijs in opspraak
- peilers van individualpsychologie
- opvoeden op basis van vertrouwen en hoop
- pedagogisch observeren
- een democratische school
- samen praten is erg belangrijk
- kinderen die extra zorg vragen

Bij de begeleiding van dit boek in de scholen wordt gebruik gemaakt van materiaal; ik heb daar niet over kunnen beschikken. De uitgave zelf is niet in de boekhandel verkrijgbaar; wel bezit, zoals gezegd, de S.T.I.P. een exemplaar. Eventueel kunt u zelf contact opnemen met de auteur: G.A. van Eldert, schooladviesdienst, Oostergoweg 10, 8901 BN LEEUWARDEN, telefoon 05100-26435.

EIGENTIJD'S ONDERWIJS IN OPSpraak

Het is vreemd! De meeste jonge kinderen gaan graag leren en kijken vol verlangen uit naar de dag dat ze naar school mogen. Toch zien we dat zoveel kinderen na verloop van tijd een hekel aan school krijgen. Hieraan is niet alleen het gezin debet, maar ook het schoolsysteem.

Wat klopt er dan niet? Wel, de opvattingen over pedagogiek en didactiek mogen veranderd zijn, het optreden van de leerkrachten is echter vaak traditioneel gebleven; dit heeft hooguit een nieuw jasje gekregen. Het gevolg daarvan? De leerkracht heeft in de opleiding misschien wel gelezen og gehoord over 'conflicthantering', maar haar nooit echt beoefend in de praktijk. En omdat hij of zij niet weet wat het kind met z'n storend gedrag bedoelt, wordt dit onjuiste gedrag eerder -onbewust- versterkt dan verzwakt.

En dan? Niet zelden wordt er straf gegeven. Jammer genoeg leert het kind hiermee alleen wat het niet moet doen; het leert er niet mee wat het wél kan, mag of moet doen. Het eerste dat een leerkracht dient af te leren is om, door middel van straf, wraak te nemen.

Er is méér! De druk en competitiefeer binnen de school is vaak groter dan een kind kan verdragen. De mogelijke gevolgen zijn bekend: gespannen, nerveus worden, terwijl anderen afhaken. De competitiegeest in onze scholen versterkt de waarde die de leerling toekent aan egoïstische belangen, aan persoonlijke glorie en status en aan het negeren van de naaste, die meedogenloos wordt neergedrukt door de ambitie van degenen die succes heeft. Nou en? Dit alles vormt een grote belemmering voor een goede ontwikkeling. Om de gevolgen nog eens anders aan te duiden: ontmoediging, twijfel aan eigen kunnen, gebrek aan zelfvertrouwen, onzekerheid; daarnaast overbescherming en vaak materiële verwening. Nóg meer? Jawel! De afstand tussen school en gezin neemt eerder toe dan af, wanneer de leerervaringen in de klas en thuis sterker verschillen. Het gevaar bestaat dat het kind in twee verschillende werelden gaat leven, met eigen regels, inhouden, bekwaamheden enz.

PEILERS VAN INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

ALFRED ADLER (1870-1937) en RUDOLF DREIKURS (1897-1972) zijn de grote voormannen van een belangrijke richting in de dieptepsycho-logie. In het begrip individual-psychologie komt goed tot uiting dat de mens wordt gezien als een ondeelbaar(individual) samenstelsel van onderling verbonden processen -somatische, psychologische en sociale processen.

De mens is hier een sociaal wezen, met een ingeboren gemeenschaps-gevoel. De lijnen naar opvoeding en onderwijs zijn duidelijk: *het*

De 'Adlerse problematiek' komt zoals gezegd in de hier-en-nu situatie steeds weer terug. De therapeut moet dus zo snel mogelijk de specifieke levensstijl van zijn patient leren kennen, om die in de therapie telkens en telkens weer aan te duiden, als ze zich manifesteert. Een hulpmiddel voor het leren kennen van die levensstijl is de autobiografie. Daaruit blijken, als de schrijver zich niet beperkt tot het vermelden van feiten, niet alleen de wederwaardigheden van de patient, maar ook de wijze waarop hij deze beleefd heeft, hoe hij ze verklaart en hoe hij selecteert. Uit alles wat hij heeft meegemaakt moet een selectie worden gemaakt om een min of meer leesbaar geheel te krijgen. Een al te summiere weergave is overigens ook niet goed. Dan begint de behandeling. De levensstijl en de fictieve doelen worden, zodra ze zich in de therapeutische situatie manifesteren aan de patient kenbaar gemaakt, net zo lang tot deze zich gaat realiseren, dat zijn gedrag door steeds dezelfde mechanismen wordt gekenmerkt, hoe machtstreven en over-compensatie als een rode draad door heel zijn 'in-het-leven-staan' heen lopen. Dromen en gebeurtenissen uit het verleden kunnen voor dit doel gehanteerd worden, maar alles in de hier-en-nu situatie spreekt veel meer aan.

De autobiografie wordt daarom meestal wel door de therapeut geanalyseerd, maar niet met de patient doorgesproken, tenzij een passage eruit iets van de huidige situatie kan illustreren.

Deze eerste fase, de inzichtgevende fase, wordt gekenmerkt door twee aspecten:

- confrontatie met de wijze waarop de patient in het leven staat;
- het leggen van inzichtgevende verbanden met de voorgeschiedenis van de patient, zodat deze leert ontdekken hoe hij tot zijn huidige levensstijl is gekomen.

Wanneer de 'rode draad' die door zijn leven heenloopt, voor de patient zichtbaar is geworden, komt de tweede fase waarin hij zich gaat realiseren, wat er achter die manoeuvres van hem zit; hoe hij zijn angst en onzekerheid al die tijd over-gecompeniseerd heeft.

In de therapeutische situatie moet een zo weinig mogelijk bedreigende sfeer worden geschapen. Iedere poging van de patient om een machtsstrijd met de therapeut aan te gaan moet worden voorkomen. Consequent dient de therapeut elk gevecht met zijn patient te vermijden. Als de therapeut verliest, is hij voor de patient een overwonnen en van zo iemand behoeft men geen duidende of inzichtgevende opmerkingen te accepteren. Als de therapeut wint en de patient derhalve gezichtsverlies lijdt, zal dit diens neiging zijn oude façade te handhaven alleen maar versterken. Dit ontwijken van duel-situaties is uitermate frustrerend voor de patient, die immers geen andere intermenselijke relaties kent.

maar voor de patient zou de stap te groot zijn. Omdat de individualpsychologie veel van de diepere motivatie laat liggen, zullen mensen, die streven naar een diepgaande persoonlijkheidsverandering hier minder door aangesproken worden dan door de psycho-analyse, maar zij die zoeken naar een ontspannen manier van leven met minder conflicten, zullen aan deze misschien wat oppervlakkige benadering genoeg hebben. Tenslotte moet de patient niet te veel te verliezen hebben, als hij zijn levensstijl gaat veranderen. Iemand die door zijn levensstijl succes heeft gehad en rijk is geworden, zal minder gemotiveerd zijn, deze te veranderen, dan iemand die door zijn neurotische manier van leven is vastgelopen.

Adler onderscheidt, zoals gezegd, naast het gezonde type, drie typen met een neurotische levensstijl. Het vermijdende type lijkt niet zo erg bereikbaar voor een I.P.-benadering te zijn. Men krijgt iemand, die in alle stress-situaties vermijdingsgedrag heeft vertoond niet zo maar tot een meer actieve aanpak van zijn problemen en dat zal helemaal moeilijk zijn als hij qua aanleg tot de niet-actieven behoort.

Het nemende type dat de mening heeft, dat alles door anderen moet worden gedaan, zal niet makkelijk te overtuigen zijn van het basisprincipe alles-zelf-te-moeten-doen. Als hij op basis van zijn constitutie tot de niet-actieven behoort zal dit helemaal moeilijk worden.

Het heersende type beschikt over een behoorlijke dosis initiatief en activiteit en voldoet, mits voldoende gemotiveerd, aan de eisen die in de I.P.-behandeling worden gesteld. Mensen van het heersende type zijn vaak de intelligenten, de actieven en de rationelen. Het zijn dikwijls mensen met mogelijkheden, mensen die in hun werk uitblinken en zich als bestuursleden van verenigingen verdienstelijk hebben gemaakt.

Anderzijds hebben ze in hun leven veel conflicten, die meestal het gevolg zijn van de door anderen niet genoeg op prijs gestelde ijver, capaciteiten enz. Het uiten van emoties is voor hen vaak een teken van zwakte. Het op -de-tenen-lopen kenmerkt hun levensgeschiedenis. Hun uiterlijk is vaak iets te goed verzorgd en de psycho-motoriek getuigt van ingehouden activiteit. In het begin zal de concurrentiehouding ook vaak leiden tot pogingen om de therapeut de loef af te steken. Deze moet vooral niet denken dat hij zo maar een patient voor zich heeft.

Daar het levensdoel en de levensstijl van de patient zich in alle facetten van zijn doen en laten manifesteren, ligt het voor de hand dat ze ook in de therapeutische situatie steeds weer zullen tergraken. Zoals met iedereen zal het heersende type dus ook met zijn therapeut een strijd om de macht aangaan. Hij zal de therapeut willen imponeren en er naar streven de favoriete patient te worden en net even meer aandacht te krijgen dan anderen enz.

kind wil zich aanvaard voelen en er-bij-horen. Het komt er dan ook in eerste instantie op aan om het sociaal gevoel bij de kinderen te versterken; elk streven naar macht dient, vanzelfsprekend, te worden tegengegaan.

Het is belangrijk dat de individuele persoonlijkheid zich in verstandelijk én sociaal opzicht kan ontwikkelen. Een eenzijdige, intellectualistische voorming wordt verworpen.

De mens is eendoel-bewust wezen. Elke gedraging is doel-gericht, streeft naar een bepaald effect. Wezenlijk is voor elke ouder en leerkracht dat het gedrag van het kind een functie heeft, het wil ons er iets mee vertellen!

Kinderen kunnen verschillende doelen nastreven met hun gedragingen; zij kunnen daarbij te werk gaan op een actieve dan wel passieve of een constructieve dan wel destructieve manier. Deze doelen zijn:

aandacht vragen,
macht uitoefenen,
wraak nemen,
zich terugtrekken,

OPVOEDEN OP BASIS VAN VERTROUWEN EN HOOP

De leerkracht dient zich te bezinnen op zijn persoonlijke relatie met de leerling. Fundamenteel voor veranderingen in opvoeding en onderwijs is het innerlijk gebeuren in de leerkracht zelf, niet het uiterlijk gebeuren in de klas. Centraal zal het vertrouwen in het enorme potentieel van kinderen moeten staan. Vertrouwen, dat het kind zelf *kán* beslissen en hoe het zal beslissen.

Een dergelijke overtuiging opent nieuwe perspectieven voor pedagogiek en kinderpsychologie.

Kinderen functioneren in overeenstemming met de verwachtingen die men van ze heeft. Vanuit de positieve visie van de individualpsychologie zal de volwassene leer- en opvoedingssituaties moeten scheppen die tegemoet komen aan de spontane wil van het kind tot leren. En dit ten dienste van een totale ontplooiing.

De opvoeder helpt het kind zichzelf te begrijpen, het doel te onderkennen dat het met z'n gedrag wil bereiken; met andere woorden het ont-dekken van de persoonlijke logica.

In elke jongen, in elk meisje schuilt veel goeds. Daarop dient de volwassene voort te bouwen. Kijken we daarbij te veel naar schoolse vorderingen, dan ontdekken we dit goede nooit.

Zodoende kan de leerkracht gaan ervaren dat er methoden zijn om z'n moeilijke taak te verlichten, zodat zijn pessimisme plaats maakt voor hoop.

PEDAGOGISCH OBSERVEREN

Vertrouwen in het enorme potentieel van kinderen!
Tegemoet komen aan de spontane wil tot leren !

Dat betekent dat er grote waarde wordt gehecht aan pedagogische observatie. Het is ook van belang om gegevens te krijgen over zaken als:

- de gezinsopbouw, de plaats in de kinderrij,
- de persoon van de moeder, eventueel de vader,
- de levenshouding van het kind,
- de houding van het kind tegenover de school.

Observeren leidt tot een objectief ooggetuigeverslag, mondeling dan wel op schrift vastgelegd. De eerste stap hietbij bestaat uit: 'wat' aan te geven in zichtbaar gedrag, 'hoe vaak' tellen of turvenen vergelijken met andere kinderen, 'hoe lang' de duur van de observatie vermelden.

Van groot belang is verder dat ook goed gedrag wordt geobserveerd. Juist bij het versterken van positief sociaal gedrag kan dit opvoedkundig waardevol zijn.

EEN DEMOCRATISCHE SCHOOL

Hoe ziet de weg naar een kind-gerichte school er uit?

In de allereerste plaats heeft de leerkracht deze eigenschap het meest nodig: MOED - de moed om onvolmaakt te zijn! Het zal voor volwassenen - ouders en leerkrachten - moeilijk zijn om het genoemde potentieel van de kinderen tot ontplooiing te brengen.

Het kan, voornamelijk met behulp van bemoediging. De leerkracht zal meer begeleider dan onderwijzer zijn. Het zal niet meevallen om de verantwoordelijkheid met de kinderen te delen, ze te laten meebeslissen, bijvoorbeeld bij de dagindeling. Al weten we dat kinderen met een heel andere instelling aan het werk gaan als ze worden betrokken bij de voorbereiding en de planning.

Op de achtergrond is er steeds een veilige, geborgen omgeving, die zich kenmerkt door:

- personen met wie je je als kind kunt indentificeren,
- de vrijheid om ontdekkingen te doen,
- er zijn grenzen in de vorm van regels.

Vooral goede regels stroomlijnen het sociale verkeer binnen de klas. Een goede regel of afspraak valt op door z'n duidelijkheid, redelijkheid en het feit dat er de hand aan te houden is. De traditionele gedragsrelatie voldoet niet meer in een democratische school. In plaats daarvan dienen de kinderen van binnen uit te worden gestimuleerd. Beter dan straf geven is het als het kind zelf de logische, natuurlijke gevolgen van z'n misdragingen ervaart. Het is het beste om ongepast gedrag te negeren, al is dit niet eenvoudig. Dit houdt onder meer in: niet glimlachen, niet fronsen of slaan, niet de aandacht afleiden, niet antwoorden, niet belachelijk maken. Als kind kun je je leerkracht immers niet uitdagen als deze zich niet laat uitdagen!

gedragspatroon van de patient mag niet te groot zijn. Verder is van belang of de patient al of niet gelooft in de werkzaamheid van een bepaalde therapievorm.

8. Als elke therapievorm zijn beperkingen heeft, kunnen we ons afvragen welke de beperkingen zijn van de individualpsychologie. We moeten dan zowel de patienten als de aspecten van de behandelingsmethode onder de loupe nemen.

Naast 'het gezonde type' onderscheidde Adler drie neurotische typen:

- het vermijdende type
- het nemende type
- het heersende type

Het vermijdende type zal men kunnen herkennen aan de neiging zich aan verantwoordelijkheden te willen onttrekken en risico's van welke aard ook te willen vermijden.

Het nemende type heeft het verwerven van veiligheid en zekerheid als levensdoel gekozen en tracht dit te bereiken door het manipuleren van de omgeving.

Het heersende type ten slotte maakt van alles wat hem overkomt een test-situatie en streeft naar superioriteit.

Wat de kenmerken van de individualpsychologische behandelingswijze betreft, in een boek van Ansbacher vinden we de volgende regels:

- minimaliseer de belangrijkheid van de symptomen,
- vermijd elke indruk dat je het voor de patient zult gaan opknappen,
- vermijd niveau-verschil tussen jezelf en de patient,
- maak de patient duidelijk wat hij met zijn symptomen wil maskeren,
- streef erna de patient het enig juiste inzicht te geven; de overtuiging dat hij net zo belangrijk is (en kan zijn) voor de gemeenschap als ieder ander.

Omdat er eerst een basis van vertrouwen moet groeien, kan de individualpsychologische behandeling niet in vijf of zes zittingen tot resultaat leiden. Erg lang behoef een behandeling evenwel ook niet te duren. De theapie werkt vooral met overreding en aanmoediging, men kan er dus sneller mee werken mee werken, dan met een non-directieve benadering, zoals bijvoorbeeld de Rogeriaanse. De patient moet zich kunnen openstellen voor aanmoediging door middel van verstandelijke argumenten en moet derhalve niet in een te geëmotioneerde toestand verkeren en bovendien een redelijke intelligentie hebben.

De overtuiging van de I.P. psycholoog dat de mens wel een fictief doel zal nastreven met alles wat hij doet en zegt en dus ook met zijn symptomen, moet de patient in principe aanspreken. Mensen die in hun leven een grote dosis machtsstrijd en concurrentie hebben gestopt zullen zich volgens spreker sneller angesproken voelen door een dergelijke therapie, dan mensen die bijvoorbeeld frigide zijn of last hebben van een straatfobie. De individualpsycholoog zal daar wel een adleriaans mechanisme in herkennen,

Daarmee is niet gezegd dat iemand die bijvoorbeeld nooit emotioneel reageert, dit ook nooit zal kunnen doen. Als zijn schijnbare niet-emotionaliteit berust op een vroegere keuze zich nooit meer te laten kennen of op een verbod van zijn ouders om nooit boos of verdrietig te mogen zijn, dan kan hij in de therapie leren het risico te nemen zich te laten kennen of het nu wel aan te durven het ouderlijk verbod naast zich neer te leggen. De bovenbouw van het geen-emoties-uiten kan gesloopt worden. Het lijkt niet aannemelijk dat men van iemand, die gekenmerkt wordt door constitutionele activiteit, een niet-actief mens zou kunnen maken. Wel kunnen plichtsbesef, schuldgevoelens of andere gevoelens van neurotische aard een mens opjagen tot een veel grotere activiteit dan hij zou ontplooiën als hij kon kiezen. Ook lijkt het onwaarschijnlijk dat het bij de psycho-therapie zou lukken iemands primaire instelling om te schakelen in een secundaire.

6. Elke patient met min of meer neurotische problemen zal zich tegen een wezenlijke verandering verzetten. Men zou voor het gemak kunnen stellen dat er twee soorten mensen zijn; gezonde mensen die er meestal wel in slagen de conflicten die er in menselijke relaties ontstaan, goed aan te pakken en ernstig neurotische mensen, die vrijwel in alle situaties vastlopen. De meeste mensen zitten ergens tussen deze twee uitersten in. Mensen, die ernstig neurotisch zijn, hebben weerstanden tegen veranderingen. Ze hebben gekozen voor een bepaalde wijze van met problemen omgaan. Deze mensen kiezen voor zelfmoordpogingen, overwerkt raken, alcoholisme of andere niet-probleemoplossende gedragspatronen. Als men deze mensen wil afhelfen van hun verkeerde gedragspatronen, zal men stuiten op een onverklaarbaar gebrek aan medewerking en zelfs op sabotage. De inadequate manier van functioneren, die we hen willen afnemen is namelijk wel de manier van functioneren die voor hen de minste angst oproept. De alcoholist weet bijvoorbeeld wel, dat hij met drankmisbruik zijn gezondheid ondermijnt en zijn baan kwijt kan raken, maar toch blijft hij drinken. Niet-drinken roept voer hem namelijk nog meer angst en spanning op. We zijn er dus niet, als we de alcoholist wijzen op de gevaren van het drinken. Hij en andere neurotici zijn alleen te helpen, als voor het neurotische gedragspatroon iets anders in de plaats komt, zodat de problemen en de daarmee gepaard gaande basisangst onder ogen gezien kunnen worden. In de relatie met de therapeut moet datgene wat nodig is om deze angst onder ogen te zien, worden geboden.

7. Geen enkele vorm van therapie is geschikt voor de behandeling van alle mensen. Een psycho-therapie, die een appel doet op grote activiteit van de patient, zal niet zo aanslaan bij het niet-actieve temperament. Iemand die primair functioneert zal sneller resultaten willen zien en niet gemakkelijk het geduld op kunnen brengen voor een misschien wel vijf jaren durende psycho-analyse. Kortom de kloof tussen de eisen van een bepaalde therapievorm en het habituele

De leerkracht kan er baat bij hebben als hij, vooral op moeilijke momenten, de doelstelling-op-lange-termijn in herinnering roept: een zelfstandige, verantwoordelijke volwassene voortbrengen. Steeds gaat het om een antwoord op de vragen: wat doet dit kind? hoe reageer ik?

Zo wordt duidelijk hoe we de situatie kunnen veranderen door ons eigen aandeel daarin te veranderen. Een goede oefening is de volgende. We kunnen letten op onze eigen emotionele en daadwerkelijke respons op het storend gedrag van een kind, bijv.:

- voel ik me gehinderd, dan betreft het waarschijnlijk'aandacht trekken'
- voel ik me bedreigd en geprikkeld, dan betreft het waarschijnlijk 'streven naar macht'
- voel ik me gekwetst, dan betreft het waarschijnlijk'streven naar wraak'
- zou ik de moed opgeven, dan wordt ik waarschijnlijk geconfronteerd met'verondersteld onvermogen'

In het boek bevinden zich diverse schema's. Op een overzichtelijke, plaatsbare wijze worden de (verborgen) doelstellingen van kinderen en mogelijke richtlijnen voor leerkrachten weergegeven. Ook met betrekking tot het zoeken naar en stimuleren van positieve eigenschappen.

SAMEN PRATEN IS ERG BELANGRIJK

In het verlengde van opvoeding tot gemeenschapsgevoel en zelfstandigheid wordt binnen de individualpsychologie grote waarde toegekend aan groepsgesprekken. Zo'n gesprek met alle kinderen, dat in Jenaplanscholen als 'kringgesprek' en 'pedagogische situatie' wordt aangemerkt, is zowel in emotioneel als intellectueel opzicht van belang. Aan de ene kant heeft ieder er het recht te spreken, aan de andere kant is er de plicht te luisteren. Daar, waar elkeen gelijkwaardig wordt beschouwd, zal de ander met respect dienen te worden behandeld.

Nog in een ander opzicht zijn groepsgesprekken van mensvormende waarde. Door hun dynamiek zijn ze bijzonder geschikt voor het leren oplossen van problemen - samen weet en kun je méér dan alléén. Er wordt daarom een duidelijk pleidooi gevoerd voor het instellen van klasse- en schoolraden voor kinderen.

KINDEREN DIE EXTRA ZORG VRAGEN

Remedial teaching, speciale leerhulp, is geneigd het symptoom - aandacht trekken of macht uitoefenen - te bestrijden in plaats van het werkelijke probleem aan te pakken: een andere motivatie, psychologische beweegredenen. Individuele of groepsgesprekken zijn

nodig om opgedane ontmoediging terug te draaien; primair moet de interpersoonlijke relatie worden bevorderd. In de onderwijspraktijk wordt te vaak de nadruk gelegd op specifieke leertechnieken. Het komt er echter vooral op aan de negatieve houding, de onwil, van het kind tegenover het leren op te sporen en een positieve houding te ontwikkelen. Om het nog eens overduidelijk te zeggen: een kind dat zich onaangepast gedraagt of onvoldoende werkt, is een ontmoedigd kind!

In dit kader is het goed om de aandacht te vragen voor twee inspirerende uitgaven. Bij de STIP is verkrijgbaar het boek van Rudolf Dreikurs "Ermutigung als Lernhilfe" (fl4,-) (Een gestencild uittreksel 'Bemoediging als leerhulp' is ook verkrijgbaar voor f 2,-). Voorts verscheen bij Wolters-Noordhoff het ideeënrijke boekje: "Kinderen leren motiveren", het is geschreven door Linda Gambrell en anderen.

In de school ondergaan het lezen en schrijven het meest de invloed van de onwil van het kind om regels te aanvaarden en op te volgen. Met name bij het leren lezen is het echt begrijpen van kinderen bijzonder belangrijk. Uiteindelijk is het voor de toekomst, het leven, van een kind van grotere betekenis wat het met z'n mogelijkheden doet dan welke het precies zijn en op welk niveau ze zich bevinden.

Dat was het. Ik heb geprobeerd om een fors aantal kernpunten uit het boek van van Eldert in een zekere samenhang te brengen. Misschien vergaat het u nu net zo als het mij verging: "Dit wist ik allang!" Wel kwam bij mij ogenblikkelijk een kritische vraag op: "Maar hoe kan het dan dat deze alleszins acceptabele principes zo weinig - zeker bewust - worden toegepast?" Wie doet dáár eens een boekje over open! Voor het moment is de beslissing aan u. Of u dit artikel in bespreking brengt binnen een teamvergadering. Of u bij de STIP aan de bel trekt. Of bij de heer van Eldert zelf.

Zevenaar, 13 januari 1981

Dick Schermer

Wij vernamen dat de heer van Eldert een aantal themadagen over dit boek verzorgt. De eerste data, 10 maart in Zwolle en 7 april in Amersfoort zijn echter volgeboekt. In mei wordt (op een nog te bepalen datum) weer zo'n dag gehouden. Belangstellenden uit het onderwijs kunnen contact opnemen met de organisator, telefoon 020-441815.

6. elke patient met min of meer neurotische afwijkingen, zal zich tegen een wezenlijke verandering proberen te verzetten;
7. geen enkele vorm van therapie is geschikt voor de behandeling van alle mensen;
8. de individualpsychologie leent zich bij uitstek voor de behandeling van het 'heersende type' en in beperkte mate voor andere typen.

1. Mensen zijn verantwoordelijk voor wat ze doen en laten. Ook Adler ging van dit principe uit. Deze stelling gaat echter niet altijd op. Als iemand bijvoorbeeld door hoge koorts gaat ijlen of door een gezwel in de hersenen psychotisch wordt is er geen sprake van eigen verantwoordelijkheid. Ook een debiel of een jong kind kan men slechts in beperkte mate verantwoordelijk stellen voor zijn daden.
 2. De tweede stelling vloeit voort uit de eerste. Als de mens verantwoordelijk is voor zijn doen en laten, is hij ook verantwoordelijk voor wat er in de therapie gebeurt. De patient moet zichzelf behandelen, de therapeut kan slechts gids of leidsman voor hem zijn.
 3. De mens is een sociaal wezen en alles moet gezien worden in de context van zijn relaties met andere mensen. Men kan derhalve verwachten dat de patient de dezelfde wijze met de therapeut om zal gaan, als hij met andere mensen pleegt te doen.
 4. De ontwikkeling is niet alleen een keuze, maar ook erfelijke factoren spelen daarbij een rol. Volgens Heymans en anderen zijn de volgende drie eigenschappen door aanleg bepaald:
 - al of niet sterk aanspreekbaar zijn voor emotionele prikkels;
 - al of niet op actieve wijze reageren op prikkels;
 - primair of secundair functioneren.
- De snel in zijn gevoel aanspreekbare zal die emoties mee laten spreken bij de motivering van zijn daden. Hij die in zijn emoties minder snel wordt aangesproken zal nuchter en zakelijk kunnen reageren in voor anderen emotioneel beladen situaties. De actief ingestelde komt tot meer prestaties dan de niet-actieve, maar maakt ook meer fouten. De niet actieve zal meer op rust gesteld zijn en niet snel tot handelen komen. Ervaringen hebben bij mensen met een sterk ontwikkelde secundaire functie een langere nawerking, dan bij primair functionerende mensen. De primair functionerende mensen laten zich door het verleden minder beïnvloeden.
5. Alleen de aspecten van de persoonlijkheid, die het gevolg zijn van milieuinvloeden en die van de eigen keuze, kunnen in de psycho-therapie veranderd worden. De door aanleg bepaalde factoren van de persoonlijkheid zullen onveranderd een bepaalde rol blijven spelen bij alles wat iemand aan groei of verandering meemaakt. Het lijkt niet waarschijnlijk dat een niet-emotioneel aanspreekbaar individu emotioneel wel-aanspreekbaar zou kunnen worden.

Een psycho-therapeutische behandelingswijze gebaseerd op de individualpsychologie

Dr. G. Hellinga

Lezing gehouden op 23 februari 1980 voor de Nederlandse Werkgemeenschap voor Individualpsychologie te Amsterdam

Spreker gaat uit van het axioma, dat geen enkel referentiekader, geen enkele theorie alles betreffende de ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en alles wat daarbij mis kan lopen, kan verklaren.

Als men mensen met psychische of sociale problemen wil behandelen of helpen zal men een keus moeten maken uit de referentiekaders die er zijn en zal men zich moeten afvragen welke methode in dat bepaalde geval het meest bruikbaar is.

Welke keus de therapeut maakt zal mede afhangen van toevallige omstandigheden, zoals door wie hij is opgeleid en welke boeken hij heeft gelezen.

Ook zal de eigen persoonlijkheid van de therapeut een rol spelen. Bovendien is het afhankelijk van het doel dat hij zich heeft gesteld. Spreker kreeg een opleiding volgens de opvattingen van Freud.

Hij is echter veel te ongeduldig om zich aangetrokken te voelen tot de psycho-analyse, omdat een dergelijke behandeling drie tot vijf jaar kan duren. Hij was bovendien erg nieuwsgierig en actief van aard en heeft veel gelezen. Hij is zo via allerlei theorieën bij Adler terecht gekomen. Door deze omweg is het hem echter onmogelijk geworden alles wat Adler zegt te accepteren.

Hij is het er niet mee eens dat alles wat een mens doet een keuze zou zijn uit verschillende mogelijkheden en gelooft evenmin dat alle psychische problemen vanuit de individualpsychologie benaderd zouden kunnen worden.

Spreker heeft zich ten doel gesteld, mensen te behandelen, die min of meer ingrijpende persoonlijke verandering willen nastreven. Hij ambiert geen crisis-interventie, geen symptoombestrijding, geen volledige ontdekkingsreis naar alle verborgenheden van het onbewuste en ook geen psychotherapie bij mensen die maar een beetje neurotisch zijn. Hij heeft gekozen voor de behandeling van min of meer ernstig gestoorde neurotici.

Spreker gaat hierbij uit van de volgende stellingen:

1. de mens is zelf verantwoordelijk voor zijn daden;
2. de patient moet zichzelf behandelen;
3. de mens is een sociaal wezen, alles wat hij doet moet worden gezien in de context van zijn relaties;
4. niet alleen opvoeding, milieu en levenservaring, maar ook erfelijke factoren spelen een rol bij de ontwikkeling van de persoonlijkheid;
5. er zijn beperkingen aan de mate waarin iemand qua persoonlijkheid kan veranderen;

Inleiders gevraagd

Zoals u weet organiseert onze stichting studiedagen, lezingen en therapeutische dagen of weekeinden.

Tot nu toe beschikken we over een tweetal vaste inleiders, en wel de heren drs. Boudewijn Anker (psychotherapeut) en Theo Schoenaker (stotter- en sociaaltherapeut), die door de stottertherapie volgens de Doetinchemse Methode en huwelijks- en socialtherapie de individualpsychologie een praktische toepassing gaf.

Hoewel we blij zijn dat deze twee personen jaarlijks een of meer bijeenkomsten willen leiden, zouden we graag de kring van inleiders en sprekers willen uitbreiden.

Metzo'n verzoek hebben wij al een 30-tal personen uit ons adresbestand benaderd die- naar onze mening- door opleiding en/of beroep in staat zijn bijeenkomsten op het gebied van zelfontplooiing, zelfvertrouwen, gelijkwaardige omgang met elkaar, ontspanningstechnieken, kortom al wat het gebied van (de toepassing van) de individualpsychologie bestrijkt, te leiden.

Misschien hebben we u niet persoonlijk benaderd en kunt u toch uw diensten aanbieden. Wilt u ons meedelen, of u t.z.t. bereid bent een lezing, studiedag of studieweekeinde te verzorgen?

We zouden het op prijs stellen, als u met een bescheiden honorarium genoegen wilt nemen, daar wij van mening zijn, dat iedereen, ongeacht zijn inkomen, opleiding of maatschappelijke status dergelijke bijeenkomsten zou moeten kunnen bijwonen.

Mogen we u verzoeken met het volgende honorarium voor 1981 in te stemmen:

max. f 5,- per deelnemer voor een ochtend-, middag- of avondlezing;

max. f 10,- per deelnemer voor een hele studiedag (ca. 7 uur)

max. f 20,- per deelnemer voor een weekeinde (vanaf 's zaterdag ca. 14.00 uur tot 's zondag ca. 17.00 uur).

Reis en verblijfkosten zijn daarbij in principe voor uw eigen rekening; de materiaalkosten, accommodatiekosten e.d. dienen door de deelnemers vergoed te worden.

Als u op onze uitnodiging ingaat, kunt u ons dan laten weten welke thema's uw voorkeur hebben en welke data u het beste schikken.

Uw reacties kunt u richten aan ons sekretariaat:

Solveig van der Hoeven, Huizingalaan 50, 2105 SL HEEMSTEDÉ.

Bestuur S.T.I.P.

Inmiddels hebben een aantal mensen positief gereageerd op ons verzoek. We zullen proberen om voor het najaar van 1981 en voorjaar 1982 een aantal voordrachten te organiseren. In een volgend nummer van dit blad zullen we een aantal thema's opgeven waarop u lezer kunt aangeven welk onderwerpen uw voorkeur hebben.

Das 14.

Rudolf Dreikurs Fortbildungsseminar

gefördert durch die

Internationale Vereinigung für Individualpsychologie

Unter Leitung von

(Internal Committee for Adlerian Summer Schools and Institutes)

vom 2. 8. - 16. 8. 1981

in St. Michael's College Winoski, Vermont

Frühere internationale Fortbildungsseminare:

Dänemark	1982	Griechenland	1975
O-Region	1983	Österreich	1976
Kyrenen	1985	Holland	1977
Deutschland	1986	England	1978
Israel	1987	Frankreich	1979
Portugal	1973	Schweiz	1979
Holland	1974	Israel	1980

Bezahlung

Am Tage ihrer Anmeldung überweisen Sie bitte die Anmeldegebühr von DM 100,- / pro Person auf folgendes Konto:

ICASSI 1981
Konto Nr. 620.950.498
Sparkasse Bad Brückenau (BLZ 783.510.10)
8788 Bad Brückenau

Der Gesamtbetrag abzgl. der Anmeldegebühr ist bis spätestens 1. Juni 1981 auf o.g. Konto einzubuchen.

Stipendien
Teilnehmer mit besonderen finanziellen Problemen können sich über untenstehende Adresse an das ICASSI-Stipendien-Komitee wenden, um eine Verminderung der Kursgebühren zu beantragen.

Es stehen außerdem 3 Stipendien für Kursgebühr und Vollpension zur Verfügung, die an Bewerberinnen und Bewerber vergeben werden:

- 1) Das Rudolf-Dreikurs-Stipendium, einem auf dem Gebiet der Individualpsychologie arbeitenden jungen Fachmann,
- 2) das Ruth Holger-Nickel-Stipendium, einem Laien, der sich auf dem Gebiet der Familienberatung, einer Beratung aktiv beteiligt,
- 3) das W. L. Blair-Paw-Stipendium, einem Studenten, der sich auf eine individuelle psychologische Laufbahn vorbereitet.

Die Übernahme der Reisekosten ist nicht möglich.

Stipendienanträge können bis zum 15. März 1981 geschickt werden an:

ICASSI, c/o. Theo Schoemaker
Rudolf-Dreikurs-Weg 4-6
6492 Sinital-Züntersbach

Der Lehrkörper

Alfred Adler, M.D., Training Analyst, Community Mental Health Specialist, Dirmenhorst, West Germany.
Andersson, Elsa
Dipl. Psych. Training Analyst, Leader in German Society of Individual Psychology, Braunschweig, West Germany.
Blumhail, Marianne
Training Analyst, Psychotherapist, Lecturer, Author, Immenstaad Bodensee, West Germany and Zurich, Switzerland.
Counselor with special interests in children and youth: Immenstaad Bodensee, West Germany.
Blumhail, Rola
Student and sports specialist, Long term ICASSI participant, Assistant Director, Children & Youth Program, West Germany.
Brown, Jacqueline
M.A., Counseling Psychologist in private practice, Adjunct faculty, Adler-Breitman Institute, Bowie State College, Bowie, Maryland.
Bottema, Lambert
M.Ed. University of Minnesota. Specialist in student learning and behavior problems. Teacher-counselor in residential psychiatric center for children and youth.

Das Rudolf-Dreikurs-Sommer-Institut

Rudolf Dreikurs gründete das Institut, um die Lehre Alfred Adlers zu verbreiten, die er nicht nur als eine psychotherapeutische Methode, sondern auch als eine „philosophische Art zu leben“ verstanden wissen wollte. Schon zu Beginn seiner neuartigen Praxis in Wien hielt er es für notwendig, diese auf die Ebene der Schulbildung zu übertragen. Er war davon überzeugt, daß eine Erziehung in einer öffentlichen Schule im Sinne Adlers jedem Menschen helfen könnte, seine Möglichkeiten und Kräfte besser zu verwirklichen, weil er ein Gefühl für Stärken und Fähigkeiten und ein Bewußtsein für seine Grenzen entwickeln könnte. Er wollte kein Dreikurs-„Wahrheit“, Bürger einer freien Welt zu sein, entwickeln kann. Dreikurs sah die Aufgabe, den Wert der Propädeutik von Österreich ausgehend zu entwickeln. Wer die Arbeit, die nach Rudolf Dreikurs' erstem Besuch in Brasilien 1937, in den USA 1939 und in den ersten internationalen Sommerkursen in Danemark 1982 und in Oregon USA 1980 internationalen Ausmaß annahm. Das Leben im Sinne des Gesamtschuldungs sollte nach seiner Vorstellung immer größeren Gruppen Frieden und Freundschaft ermöglichen.

Es war Rudolf Dreikurs' Wunsch, das Sommerinstitut in jedem Jahr in einem anderen Land abzuhalten.

Das Rudolf-Dreikurs-Sommer-Institut 1981 in Winoski, Vermont, USA

Das Rudolf-Dreikurs-Sommer-Institut findet vom 2.-16. 8. 1981 im St. Michael's College in Winoski, Vermont, USA statt. Winoski ist nur 3 Meilen von Burlington entfernt, wo auch der Flieger St. Michael's ist. Vom College bis zum Flughafen sind es ungefähr 5 Meilen. St. Michael's ist ein College für Geisteswissenschaften, mit einem gut eingerichteten, sehr schönen Campus. Am Universitätsgelände finden wir, neben den Klassenzimmern für Unterricht, Räume für kulturelle Aktivitäten und viele Möglichkeiten für Erholung und Sport. Es gibt unter anderem Tennisplätze, einen Swimming Pool und ein Hallenbad in Olympia-Größe. Komfortable Speisensäle bieten den ICASSI-Teilnehmern die Möglichkeit zusammen zu essen. In der Nähe gibt es Gärten, um zu wandern, Fahrrad zu fahren, Wassersport zu betreiben und Camping zu machen.

Winoski und Burlington, Vermont liegen im Zentrum eines Gebietes, reich an historischer Tradition des frühen Amerikas. Die Lage des designten Tagungsortes gibt Gelegenheit viele historische Orte zu sehen, Berge zu besteigen, in Museen zu besuchen. Bis Montreal, Quebec, Canada, eine der faszinierendsten Städte der Welt zu reisen, ist sehr bequem. Der Sommercampus 1976, sind es nur 100 Meilen. Winoski-Burlington ist gut per Luftlinie zu erreichen von Boston, Massachusetts und New York City. Boston ist der am besten geeignete Anknüpfungspunkt für Besucher aus Europa. Von Montreal ist Burlington nicht direkt mit dem Flugzeug zu erreichen.

Dieses ist das 2. Rudolf-Dreikurs-Sommer-Institut, das in North Amerika abgehalten wird.

Studienangebote
ICASSI 1981 hat ein ausführendes Programm über die Philosophie und Theorie der Individualpsychologie nach Alfred Adler, eine große Verschiedenheit von Kursen, Arbeitsgruppen und Praktika, die dazu geeignet sind, die berufliche und persönliche Entwicklung von Sozialarbeitern, Psychologen, Psychiatern, Erziehern, etc. zu fördern.

Das ist das 2. Rudolf-Dreikurs-Sommer-Institut, das in North Amerika abgehalten wird.

Studienangebote
ICASSI 1981 hat ein ausführendes Programm über die Philosophie und Theorie der Individualpsychologie nach Alfred Adler, eine große Verschiedenheit von Kursen, Arbeitsgruppen und Praktika, die dazu geeignet sind, die berufliche und persönliche Entwicklung von Sozialarbeitern, Psychologen, Psychiatern, Erziehern, etc. zu fördern.

lern, Theologen, Lehrern, Beratern und Laien zu fördern. Es gibt Trainingsmöglichkeiten sowohl für erprobte Therapeuten, als für Anfänger. Studenten in der Individualpsychologie können bei deutschen Lehranalytikern ihre Lehranalyse fortsetzen.
Spezielle Interessengruppen, Plenarveranstaltungen, kultureller Austausch, werden ein wichtiger Teil des Programms sein. Außerdem werden Filme und Videofilme gezeigt über Rudolf Dreikurs, den Berater, der unter internationalen Bedingungen arbeitete. Die Teilnehmer werden eine starke internationale Atmosphäre erfahren, sowohl durch die Teilnahme an den Lehrveranstaltungen, als auch durch die Beziehungen mit Teilnehmern aus vielen anderen Ländern, welche außerhalb der offiziellen Stunden zustande kommen werden. Ein detaillierter Katalog des Programms wird Ihnen nach Anmeldung und Überweisung der Anmeldegebühr oder auch auf spezielle Nachfrage zugesandt, damit Sie sich ein Bild über die angebotenen Kurse machen und sich dafür entscheiden können. Es gibt ein spezielles Programm für Kinder und Jugendliche.

Teilnahme und Unterbringung

ICASSI 1981 hat Unterbringungsmöglichkeiten und Tagungsräume für 400 Personen (einschl. der Mitarbeiter).

Die Teilnehmer werden in einem Studentenheim in 2-Zimmern mit Dusche und Bad untergebracht. Auch Familien können untergebracht werden.

Man kann sich nur für das ganze 14-tägige Seminar und mit Vollpension anmelden. Nur wer aufgrund zu später Anmeldung nicht mehr aufgenommen werden kann oder ein medizinisches Attest wegen Krankheit vorlegen kann, erhält die Anmeldegebühr zurück.

Änderungen werden in der Reihenfolge des Anmeldebüroeingangs berücksichtigt.

Kosten

Teilnahmegebühr:
Pro Person DM 475,-
Ehepaare DM 760,-
Studenten (volltime 1980-81) DM 285,-
Kinder und Jugendliche DM 240,-
Kinder müssen mindestens 4 Jahre alt und sauber sein

Unterungskosten für 14 Tage in 2-Zimmern mit Bad und Dusche einschließlich Vollpension
Ehepaare pro Person DM 525,-
Jugendliche pro Person DM 380,-
Kinder von 8-18 Jahre (im Zimmer der Eltern) DM 265,-

Anmeldung
Bitte senden Sie Ihre Anmeldung bis zum 1. Mai 1981 an folgende Adresse:

ICASSI
c/o. Theo Schoemaker
Rudolf-Dreikurs-Weg 4-6
6492 Sinital 8 (Züntersbach)

Nach Eingang des Anmeldeformulars und der Anmeldegebühr erhalten Sie einen Katalog über die angebotenen Kurse.

University, Founder, Rudolf Dreikurs Institute, Portland, author, lecturer, Portland, Oregon.

Paw, Miriam
M.S.W. Psychotherapist, Director, Paw & Associates, Minneapolis. Instructor, Continuing Education in Social Work, University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota.

Platt, John
Ed.D. Consulting Psychologist for Elk Grove Schools, Elk Grove, California. Comprehensive community involvement with Parent-Teacher-Counselor Education Programs, Elk Grove, California.

Schneider de Munoz, Heike
Trained at Moreno Institute, West Germany. Psychodrama leader, W. Germany

Schoemaker, Theo & Toni
Social workers, counselors, Directors, Rudolf Dreikurs Institute for Social Equality, Züntersbach, West Germany.

Spotkly, Albrecht
M.D. Psychiatrist, Psychotherapist, Training Analyst, Chief of psychiatric hospital, Wernke West Germany.

Vachoutska, Tonia
M.A. Specializing in marriage and family therapy, Athens, Greece.

Walton, Frank
Ph.D. Psychologist, Consultant, youth specialist, Columbia, South Carolina.

Wilton, Katherine
M.A. Early childhood education specialist, Columbia, South Carolina.

Yotim, Achi
M.A. Visiting university professor at Adler-Dreikurs Institute of Human Relations, Bowie State College, Bowie, Maryland. Staff member Alfred Adler Institute Tel Aviv, Tel Aviv, Israel.

ICASSI-Kalender
29. 7. Mittwoch - Ankunft des Verwaltungsrates
30. 7. Donnerstag - Ankunft der Dozenten
31. 7. u. 1. 8. Freitag u. Samstag - Vorbereitung Austausch und gemeinsame Arbeit der Dozenten
2. 8. Sonntag - Ankunft der Teilnehmer, letzte Einschreibung für Kurse
3. 8. - 7. 8. 2000 Uhr Eröffnung von ICASSI 1981
Montag bis Freitag - tägliche Kurse wie angekündigt
Samstag u. Sonntag - freie Tage für Beschäftigungen
Sonntag bis Freitag - tägliche Kurse wie angekündigt
Samstag - Zusammenkunft und Auswertung
Sonntag - Abschiedstag der Teilnehmer
Sonntag - Abschied der Dozenten
Montag - Abschied des Verwaltungsrates
Dienstag - Abschied des Verwaltungsrates